
Bizi Berri IV Plana

COVID-19aren pandemiaren bilakaerari Euskadin emandako
erantzun komunitarioaren balantzea eta aurreikuspena

Itzaropena eta zuhurtzia

*Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusia – Lehendakaritza – Eusko Jaurlaritza
(LABiren Batzorde Teknikoaren aholkularitzarekin egindako dokumentua)*

2021eko ekainaren 30a

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

Aurkibidea

Laburpen exekutiboa.

Sarrera.

Lehen zatia. COVID-19aren memoria Euskadin

1. 15 hilabeteko ibilbidea.
2. Bizi Berri III Planaren ebaluazioa.
3. Pandemiaren aurkako borrokaren balantze globalaren zifra handiak Euskadin.

Bigarren zatia. Bizi Berri IV Planaren erreferentzia nagusiak

- Lehenengo erreferentzia: hurrengo lau hilabeteetarako bilakaeraren hipotesia.
- Bigarren erreferentzia: COVID-19 pandemia kudeatzeko neurriei buruzko Legean aurreikusitako 1. agertokia.
- Hirugarren erreferentzia: Legean aurreikusitako adierazle epidemiologikoak.
- Laugarren erreferentzia: Bizi Berri panel berria.
- Bosgarren erreferentzia: adierazleen konbinazio berria.
- Seigarren erreferentzia: neurriak aplikatu behar diren eremuen sinplifikazioa, zeharkako irizpideetan oinarrituta.
- Zazpigarren erreferentzia: helburu berriak.

Hirugarren zatia. Bizi Berri IV Planaren agertoki, adierazle eta neurrien panela

I. Metodologia.

II. Agertokien eta adierazleen panel hori interpretatzeko irizpideak.

III. Bizi Berri IV Planaren erreferentzia-panela I. estadiorako.

1. eranskina. LABIren Aholku Batzordearen bileren zerrenda.

2. eranskina. Bizi Berri Planaren balantzea, aurreko edizioetan.

Laburpen exekutiboa

Bizi Berri Plana erreferentzia-esparru gisa finkatu da Euskadin, COVID-19ren aurrean erantzun komunitariorako neurriak hartzeko eta jarduera eta ohitura sozialak arautzeko

Pandemiari eta haren bilakaera aldakorrari aurre egiteko 15 hilabeteko esperientziaren ondoren, Bizi Berri Planak agerian utzi du egokia eta beharrezkoa dela aldian-aldian eguneratzea. Epidemiaren igoera eta jaitsiera fase berri bakoitza desberdina izan da. Olatu edo tontor pandemiko bakoitzean erantzun berriak behar izan dira. Bizi Berrik posible egin du egokitzapen hori.

- Bizi Berri IV Planak COVID-19 pandemia kudeatzeko Neurrien Legean aurreikusitakoa garatzen du, eta edukia uztailetik urrira proiektatzen du.
- Diagnostikoan ez du bazterten agerraldirik edo atzerapausorik aldi horretan, nahiz eta hipotesia den 100.000 biztanleko 300 tasa ez gainditzea, ez eta ZIUko 2. agertokia ere.
- Planaren helburua da 100.000 biztanleko Intzidentzia tasa metatua 60ren azpitik jartzea eta ZIU okupazioa 1. agertokiko zifra txikienetan mantentzea.
- Panelak 5etik 3ra murrizten ditu transmisio-agertokiak: "Baxua", 0tik 60/100.000era; "Neurritzkoa", 60tik 150era; eta "Tentsionatua", 150etik 300era.
- Egoera aztertzeko adierazle berriak gehitu ditu, hala nola txertoaren hedapena edo birusaren aldaera berrien eragina.
- Hamar eremutara mugatzen ditu irizpideak zeharka aplikatzen laguntzeko neurriak, eta hori egingarria da tasa txikiekin.

Lehen Bizi Berri Plana 2020ko maiatzaren 4koa da. Deseskalatzea planifikatzera bideratuta egon zen, lehen olatuan etxean konfinatu ondoren. Bizi Berri II Plana urriaren 2an aurkeztu zen. Kontingentzia-plan gisa konfiguratu zen, bilakaera pandemiakoa neurtzeko adierazleekin, bost arrisku-egoerarekin eta maila bakoitzean hainbat neurri aurreikustearekin. Lau hilean behin eguneratuko zela ezarri zuen.

Ilido beretik, Bizi Berri hirugarren Plana otsailaren 12an aurkeztu zen. Bi lan-hipotesi eta bost agertoki aurreikusi zituen otsaila-ekaina aldirako, eta hainbat doikuntza egin zituen adierazleen definizioan eta neurrien modulazioan. Bizi Berri IV Plana

Gobernu Kontseiluak onartu zuen 2021eko uztailaren 6an, eta hurrengo egunean LABIren Aholku Batzordean aurkeztu zen. Pandemia 2021eko uztailetik urrira bi-tartean kudeatzeko erreferentzia-panel bat eskaintzen du; Bizi Berri II eta III Planei zegozkien ezaugarriak eta perspektibak oso desberdinak dituen epean.

Bizi Berri IV Planak bere estrategiaren aurrealdean bi kontzeptu kokatzen ditu, plan honek proposatu eta sustatu nahi duenaren zentzua laburbiltzen dutenak: ITXAROPENA ETA ZUHURTZIA. COVID-19ren aurkako borrokan 15 hilabete baino gehiago eman ondoren, guztion ahalegin eta gabeziekin, eta metatutako neke pandemikoarekin, itxaropenerako arrazoiak ditugu. Hala ere, ikuspegi horren pozak ez gaitu zuhurtziaren eta adimen prebentiboaren zentzu arduratsua galtzera eraman behar.

Bizi Berri III Planaren balantzea

·Bizi Berri III Planak osasun publikoko neurri batzuk antolatzen zituen pandemiaren bilakaeraren arabera, lehenengo fasean kurba 100.000 biztanleko 300 kasutik behera kontrolatzeko eta murrizteko. Helburu hori bi unetan lortu zen aldi horretan: otsailaren amaieran eta maiatzaren amaieran. Asmo handiko helburua zuen 100.000 biztanleko Intzidentzia-tasa metatua 60tik behera jaitea erraztea. Ekaina 100 inguruko intzidentzia-tasarekin amaitzen da.

·Bizi Berri Planaren indarraldian, intzidentzia-gailurrik handiena apirilaren 26a izan zen, 100.000 biztanleko 14 egunean metatutako Intzidentzia-Tasa 547 izanik; otsailaren 2ko tasa 668 izan zen, eta azaroaren 5ekoa, 845. Tontor epidemiko berri bakoitzean, intzidentzia-tasak txikiagoak izan dira aurrekoan baino. Adierazle horrek erakusten du pandemiaren eraginak hobera egin duela hiruhileko bakoitzean, eta, oro har, hartutako neurrien egokitasuna berresten du.

·Hartzen diren neurri murriztaileak edo, batez ere, hartzen diren unea errore-marjinen mende daude. Erabaki bakoitza epe labur batean aztertzean, beraz, eta a posteriori, irakurketa kritikoa egin daiteke. Nolanahi ere, eta pandemia global batean gaudenez aurretik zientziarentzat ezagunak ez ziren birusaren zenbait portaerarekin, erabaki bakoitzaren berrikuspena haztatu egin behar da joeren eta emaitzen irakurketa globalarekin, epe luzeetan, eta nazioarteko testuinguruan aztertu behar da.

·Aurreko puntuan adierazitakoaren ildotik, dokumentu honen aurreko edizioetan ateratako eta Bizi Berri II Planean eta Bizi Berri III Planean (2. eranskina) argitaratutako ondorio nagusiek baliozkotasunari eusten diote eta ikasgai kritikoa izaten jarraitzen dute.

·Aldi horretan, Bizi Berri III Planak jarduteko esparru eta gida gisa balio izan du, aurreikus daitezkeen egoera zailetan. Kontingentzia horien adibide dira birusaren kezka-aldaera berriak agertzea, alarma-egoeraren amaiera edo txertoen eskuragarritasuna eta horien eraginkortasuna. Hala eta guztiz ere, Bizi Berri III Planaren erreferentzia-panela erabilgarria izan da aldi osoan, erreferentzia egonkorrak eta baliozkoak eskaini dituelako une bakoitzerako prebentzio-neurri egokiak antolatzeko eta modulatzeko.

·Gizartearen erantzuna gehienbat arduratsua izan da. Txertaketa oso hedadura eta eraginkortasun handia lortzen ari da, intzidentziari eta asistentzia-inpaktuari buruzko datuetan eragin nabarmenarekin. Beraz, ondorio gisa planteatu behar da gutxieneko transmisioaren eta gehieneko txertaketaren estrategiak ondo funtzionatu duela aldi horretan.

·Egindakoaren emaitzak eta bilakaera positiboak azpimarratzeak garrantzi handia du, gizarteak jakin behar baitu bere ahaleginak eta neurriak eta murrizketak betetzeak emaitzak ematen dituela. Horrek esan nahi du hartzen diren neurriek, jarraitzen den strategiaren multzoak eta konpromiso komunitarioak zuzeneko ondorio positiboak dituztela, ez bakarrik kurba lautzea, baizik eta, bereziki, ospitaleen eta ZIUen saturazioa saihesten duelako.

Bizi Berri IV Planaren erreferentzia nagusiak

Bizi Berri IV Plana eta, bereziki, haren agertokien, adierazleen eta neurrien panela egungo testuinguruaren analisia zehazten duten erreferentzia batzuen arabera tatzuten da.

•Datozen lau hilabeteetarako eboluzioaren hipotesia

Litekeena da datozen hilabeteetan agerraldiak gertatzea txertoa hartu ez duten biztanleen artean. Bestalde, ezin da baztertu atzerapauso gehiago izatea, birus-aldaera infektiboagoak agertu eta hedatuko direlako. Nolanahi ere, eta baldin eta ez bada agertzen birulentzia handiagoko edo txertoekiko sentikortasun txikiagoko aldaerarik, lan-hipotesizat jo behar da kutsatzeak handitzeak ez duela egonkortuko –nahiz eta puntualki gerta litekeen– 300 baino tasa handiagoa 100.000 biztanleko, eta ez duela gaudituko, halaber, ospitaleko okupazioaren eta ZIU oheen 2. agertokia.

•COVID-19 pandemia kudeatzeko Neurrien Legea

Ekainaren 24an, Eusko Legebiltzarrak COVID-19 pandemia kudeatzeko Neurrien Legea onartu zuen. Arau hori da Bizi Berri IV Plana nahitaez kokatu behar den esparrua. 7. artikulua alerta-maila desberdinak dituzten hiru fase posible definitzen ditu.

Aurreko puntuan datozen lau hilabeteetarako planteatutako lan-hipotesia –100.000 biztanlekiko 300 baino gutxiagoko intzidentzia– bat dator Eusko Legebiltzarrak onartu berri duen legeak 1. estadiorako aurreikusten dituen aurreikuspenekin.

a) 1. estadioa. *Beheranzko egonkortze-joera 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasetan, 100.000 biztanleko kasu 1 baino gehiago eta 300 baino gutxiago. 1. agertokian egoera hauek bereiz daitezke:*

1. maila. Transmisio baxua: 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasa gehienez 60 kasukoa 100.000 biztanleko.

2. maila. Transmisio ertaina: 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasak 60 kasutik gora eta 150 kasu bitartekoak 100.000 biztanleko.

3. maila. Transmisio tentsionatu egonkortua: 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasak 100.000 biztanleko 150 kasutik gora eta 300 kasu bitartekoak, beherantz egonkortuak.

Legearen 7. artikulua berak zehazten ditu kontuan hartu beharreko adierazle epidemiologikoak. Zehazki, ezartzen da estadioa eta alerta-maila egoera epidemiologikoaren arabera zehaztuko direla, 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasa arabera objektibatutako egoera epidemiologikoaren arabera. Legean alerta-maila bakoitzetarako aurreikusitako neurriei dagokienez, gehitu da, gainera, neurri osagarriak edo espezifikoak hartu ahal izango direla honako adierazle epidemiologiko hauen arabera:

- Goranzko joera, beheranzkoa, edo egonkorra.
- Oinarritzko ugalkortasun-indizea (R_t , R_0 izenez ere ezagutzen dena).
- Tasen Arrazoia.
- Zainketa intentsiboetako unitateen (ZIU) asistentzia-presioa eta oheen okupazioa.
- Adin-tarteen araberrako eragina, 65 urtetik gorakoei arreta berezia eskainiz.
- Kasuen trazabilitatea.

•Bizi Berri panel berria: agertokiak eta adierazleak

Esparru horretan eta COVID-19 pandemia kudeatzeko Neurrien Legean aurreikusitakoarekin bat etorriz, Bizi Berri IV Planaren Erreferentzia Panela hiru agertokitan egituratzen da:

Agertokia	Erreferentzia
1. maila. Transmisio Baxua	·ITM 14 egunetara: 0-60/100.000 bizt.
2. maila. Transmisio Neurritzkoa	·ITM 14 egunetara: 60-150/100.000 bizt.
3. maila. Transmisio Tentsionatua	·ITM 14 egunetara: 150-300/100.000 bizt.

Adierazleei dagokienez, Bizi Berri IV Planak COVID-19 pandemia kudeatzeko Neurrien Legean ezarritako jarraipen epidemiologikoko adierazle guztiak baloratuko ditu. Adierazle horien irakurketa osatzeko, egungo testuinguruan balio kualitatiboa duten adierazleen balorazio espezifikoak egingo da: txertaketaren hedapena biztanlerian eta SARS-CoV-2ren kezka-aldaera berrien eragina.

•Neurrien aplikazio-eremuak sinplifikatzea

Bizi Berri III Planak 22 sektore-eremu ezarri zituen prebentzio-neurriak aplikatzeko, baina Bizi Berri IV Planak 10era murriztu ditu. Egitura sinplifikatu egin daiteke une honetan, metatutako esperientziagatik eta intzidentzia-tasa txikiekin errazagoa delako neurrien zeharkako aplikazio bat egitea irizpide orokorretan oinarrituta.

Larritasun murriztaile handiagoko neurriak aplikatu behar direnean, kasuistika askoz ere handiagoa da, eta are beharrezkoagoa neurriak aplikatu behar diren eremuak zehaztean. Hala ere, egungo testuinguruak aukera ematen du aplikatu beharreko neurriak modu sinplifikatuan eta zeharkakoagoan egokitzeko.

•Helburu berriak

Bizi Berri IV Planak honako helburu espezifiko hauek ditu:

- Bitarteko helburua. 14 egunetan Intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 60tik behera kokatzea eta ZIU okupazioari 1. agertokiko zifra baxuenetan eustea.
- Azken helburua. Birusaren tokiko transmisiorik gabeko egoera batera hurbiltzea da anbizioaren helburua.
- Kudeaketa-helburua. Bizi Berri Planaren erreferentzia-panela eguneratzea, datozen lau hilabeteetan pandemiaren bilakaerari arin erantzuteko aukera emango duten tresnak eskainiz.

Sarrera

Bizi Berri Plana sendotu egin da Euskadin, COVID-19ren aurrean neurri komunitarioak hartzeko eta gizarte-jarduerak eta -ohiturak arautzeko erreferentzia-esparru gisa. Pandemiari aurre egiteko 15 hilabete baino gehiagoko esperientziaren ondoren, tresna honek agerian utzi du asmatu egin dela eta beharrezkoa dela aldizka eguneratzeko eta egoera berrietara egokitzeko irizpidea aldatzen ari den errealitate baten aurrean. Epidemiaren igoera eta jaitsiera fase berri bakoitza desberdina izan da. Olatu edo bolada bakoitzean (punta pandemikoa) erantzun desberdinak eta agerpen berrietara egokituak behar izan dira.

Bizi Berri I

Lehenengo Bizi Berri Plana 2020ko maiatzaren 4koa da, eta haren helburu nagusia izan zen martxoaren 14az geroztik, Alarmako Estatuaren Dekretuarekin, indarrean egon zen etxeko konfinamendu-fasearen amaiera antolatzeko aurreikuspenak ezartzea. Dokumentu hori Eusko Jaurlaritzaren gida izan zen, Espainiako Gobernuarekin, euskal erakundeekin eta eragindako gizarte-erakundeekin elkarriketa eta akordioak garatzeko. Aurreikuspenez eta koordinazioz jarduteko aukera eman zuen, eta gizarte- eta ekonomia-jarduerak berreskuratzeko prozesu mailakatua gauzatzeko aginduak idazteko oinarri gisa balio izan zuen.

Irailetik aurrera eta Legealdi berria hasi ondoren, Eusko Legebiltzar berriarekin eta Eusko Jaurlaritza berriarekin, LABI (Euskadiko Babes Zibileko Plana) bi eremutan egituratu zen: Aholku Batzordea, Euskadiko ordezkari-tza instituzional nagusiek osatua; eta Batzorde Zientifiko-Teknikoa, Aholku Batzorde horri laguntza ematen diona.

Bizi Berri II

2020ko urriaren 2an aurkeztu zen LABIren Aholku Batzordean Bizi Berri II Plana, Euskadin eta gure inguru osoan pandemiaren bilakaera zalantzagarriari eta gorakadari aurre egiteko erabakiak hartzeko erreferentzia-esparru gisa. Bigarren olatu pandemikoaren esparru horretan, Bizi Berri II kontingentzia-plan gisa eratu zen, bilakaera pandemikoa neurtzeko adierazleekin, bost arrisku-agertokirekin erantzun komunitarioa egituratzeko eta maila bakoitzean modulazio-neurrien aurreikuspenarekin.

Bizi Berri I eta IIren ebaluazioak nabarmendu zuen bi tresna horiek oinarritzko bi helburu lortzen lagundu zutela: alde batetik, honakoak saihestea: konfinamendura itzultzea, eskolak ixtea, osasun-kolapsoa eta koma ekonomikoa; eta, bestetik, erreferentzia-panel bat finkatzea, euskal erakundeei aukera eman diena pandemiaren bilakaerara eta haren gorabeheretara egokitzeko erantzunak, eta, aldi berean, esparru erabilgarria, eskuragarria eta pedagogikoa izan da gizarteari eta komunikabideei informazioa emateko.

Bizi Berri Planaren lan-metodologiak honako hau dio hitzez hitz: "LABIren Batzorde Teknikoak Bizi Berri Plana eguneratzeko proposamen bat prestatuko du lau hilean behin –eta beharrezkotzat jotzen den guztietan, pandemiaren bilakaeraren eta kontingentzien edo ezustekoen arabera. Horrela, hurrengo eguneratzeak 2021eko otsailean, ekainean eta urrian prestatu beharko lirateke.

Bizi Berri III

Urritik aurrera kurba epidemikoaren bi igoera- eta jaitsiera-fase igaro ondoren, hirugarren Bizi Berri Plana otsailaren 12an aurkeztu zen LABIren Aholku Batzordean. Eguneratze hori, aurrekoa bezala, Batzorde Zientifiko-Teknikoan prestatuta, bi lan-hipotesi eta bost agertoki aurreikusi zituen otsaila-ekainan aldirako kutsatzeak hedatzearen edo arintzearen aurrean.

Hamabi hilabeteko esperientzian eta txertoak jartzearen ondorioz sortutako egoera berrietan oinarrituta, doikuntza batzuk egin ziren aurreko planaren aurreikuspenetan. Etapa berrian pandemiaren jarraipena egiteko adierazleak sorta zabaldu zuen, eta adierazleak atalaseak arrisku-maila bakoitzeko modulatu zituen, zorrotzagoak izan zitezkeen. Neurrien aurreikuspena ere egokitu zen, esparru juridikoak eta Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren ebazpenek eskaintzen dituzten aukeren, eskumenen eta mugen esparrua kontuan hartuta.

Bizi Berri III Plana kudeaketa-esparru egonkor bat izateko tresna izan zen, zailtasun eta gertaera aldakorrez betetako aldi batean. Otsailaren 2an amaitu zen 2020. urtearen amaieran hasitako goranzko zikloa. Jaitsiera-fase berri hori martxoaren 10era arte luzatu zen, eta berriz ere beste igoera bati egin beharko genioke aurre, apirilaren 26ra arte. 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasarik handiena egun horretan 546koa izan zen 100.000 biztanleko. Egun horretatik aurrera, tasa horrek beheranzko joera izan zuen. Dokumentu hau ixteko unean, ekainaren 30ean, 122an kokatzen da (maiatzaren 26an

103ko minimora iritsi ondoren). ZIUren okupazioa maiatzaren 2an 195 ohekoa izan zen; ekainaren amaieran, 32koa da. Bestalde, 1.279.848 pertsonak (euskal gizartearen %58,0 eta 16 urtetik gorakoen %67,7) txertoaren dosi bat jaso dute dagoeneko. 925.000 baino gehiagok (928.874) jaso dute jarraibide osoa, hau da, euskal gizartearen %42,1ek eta 16 urtetik gorakoen %49,1ek.

Bizi Berri IV

Bizi Berri IV Plana Gobernu Kontseiluak onartu zuen 2021eko uztailaren 6an, eta hurrengo egunean LABiren Aholku Batzordean aurkeztu zen. Asmoa zen pandemiaren kudeaketarako erreferentzia-panel bat eskaintzea 2021eko uztaila-urria aldirako. Bizi Berri II eta III Planen ezaugarri eta perspektiba desberdinak dituen aldia.

Bizi Berri III Planaren aldiaren amaieran, eboluzio epidemikoari buruzko datuak, bai birusaren intzidentzian, bai asistentziaren eraginean, txikiak dira 2020ko udaz gerotik. Txertaketa-prozesuak hedadura handia zuen, eta eraginkortasuna berresten zuen. Maiatzaren 9tik, Alarmako Estatu indargabetuta zegoen. Azkenik, ekainaren 24an, COVID-19 pandemia kudeatzeko neurri buruzko Legea onartu zuen Eusko Legebiltzarrak. Ondorioz, Bizi Berri IV Planak arau berri honek taxutzen duen esparruan kokatu behar ditu agertokien eta neurrien aurreikuspena.

Testuinguru desberdin horretan, Bizi Berri Plan honen ikuspegia ere desberdina da ezinbestean. Esparru pandemikoan egonkortasun-egoera bat lortzeko helburuarekin proiektatzen da, jarduera soziala eta ekonomikoa berreskuratzea ahalbidetuko duena. Helburua da gizarte-jarduera ahalik eta gehien berreskuratzea eta segurtasun indibidual eta kolektiboko prebentzio-neurri eta jarrerei eustea.

Illo horretan, beste panel bat aurkezten du, hiru agertokitara murriztuta, eta jardun-eremuen eta aplikatu beharreko neurrien egitura sinplifikatua eta zeharkakoagoa da aurreko Bizi Berri Planaren panelarekin alderatuta. Adierazleak zabaldu egiten dira, eta ñabardura batzuekin osatzen dira konbinazioaren interpretazioan.

Aurreko edizioetan bezala, Bizi Berri bat dator nazioarteko erakunde gomendioekin eta jarraibideekin, hala nola OMEren gomendioekin eta jarraibideekin Nazio Batuen esparruan, edo European CDCrenak Europako esparruan, eta eskura dauden ebidentzia eta jardunbide onenetan oinarrituta.

Jarraitzen duten premisak eta irizpideak

Bizi Berri II Planak eta Bizi Berri III Planak premisa etiko eta irizpide gidari batzuk definitu zituzten, eta, laugarren edizio honetan errepikatzen ez badira ere, oso-osorik onartzen dira. Estrategia egoeraren arabera egoerara egoitzen da; baina Bizi Berri Planaren oinarriak bere horretan geratzen dira.

Hiru hitzek sintetizatu dute COVID-19ri aurre egiteko komunitate-erantzunaren estrategia, eta Bizi Berri II eta III Planean jaso dira: ZORROZTASUNA, ERANTZUKIDETASUNA eta ENPATIA. Une honetan, Bizi Berri IV Planak bere strategiaren aurrealdean kokatzen ditu plan honek proposatu eta sustatu nahi duenaren zentzua laburbiltzen duten bi kontzeptu: ITXAROPENA eta ZUHURTZIA.

COVID-19ren aurkako borrokan 15 hilabete baino gehiago eman ondoren, ahalegin eta estutasun handien ondoren, eta neke pandemiko pilatuarekin, itxaropenerako arrazoiak ditugu. Hala ere, ikuspegi horren pozak ez gaitu zuhurtziaren, adimen prebentiboaren zentzu arduratsua galtzera eraman behar. Gure ingurunean egoerak hobera egin badu ere, pandemia-fasean jarraitzen dugu. Egoera txarrean dauden eskualdeek laguntza eta elkartasun handiagoa behar dute txertaketa zabaltzeko. Kezka-aldaera berriak agertzeko arriskua ez da desagertu. Erne egon behar dugu. Itxaropen zuhurra.

“Bizi Berri”k ere gogoeta pedagogikoa egiteko eskatu du. Birusarekin bizitzaren jarraituko dugu. COVID-19ren bizipena, beste gauza askorez gain, gure antzinako normaltasuneko bizi-ohituen iraunkortasunari eta mugei buruzko interpelazio bat da. COVID-19ren Euskadiko pandemiaren bilakaerari Er-kidegoak erantzuteko planari “Bizi Berri” deitzen zaio, hain zuzen ere arrazoi horrengatik.

Haren pedagogiak ez du “aurreko normaltasuna berreskuratzeko” itxaropena aipatzen, baizik eta eguneroko bizitza bizitzeko modu berri bat ehuntzeko beharra, birus horrekin eta beste batzuekin bizitzean iraunkorra eta, aldi berean, bizitzarekin, planetarekin, osasunarekin, ekonomiarekin eta enpleguarekin jasangarria izango dena. Giza garapen osasungarri eta iraunkorra lortzen lagunduko duen bizimodu berri bat. Era berean, ikasitako zenbait irakaspen indartzearen alde egiten du, horiek lagundu baitigute patologia honek eta beste batzuek inpaktu txikiagoa izan dezaten.

Bizi Berri IV Plana hiru zatitan egituratzen da. Lehenengoak Euskadiko COVID aldiaren memoria kronologikoa eskaintzen du. Bigarrenak Bizi Berri lauga-

rren planaren eguneraketaren oinarri diren erreferentzia nagusiak zehazten ditu. Azkenik, hirugarren zatian, agertokiaren, adierazlearen eta neurrien panel berria aurkezten da. 1. eranskinean LABIren Aholku Batzordearen bileren zerrenda bat dago, eta bilera horien data, intzidentzia-tasa eta hartutako erabakiak zehazten dira. 2. eranskinak Bizi Berri Planaren aurreko edizioetako balantzea jasotzen du.

Lehen zatia
COVID-19ren memoria Euskadin

1. 15 hilabeteko ibilbidea

Wuhango Udal Osasun eta Osasun Batzordeak 2019ko abenduaren 31n jakinarazi zuen, etiologia ezezaguneko pneumonia-kasuen talde bat zegoe-la hiriko animalia bizien merkatuari lotuta, eta sintomak abenduaren 8tik aurrera hasi zirela. 2020ko urtarrilaren 7an, Txinako agintariek, kasu haue-tan, agerraldia egotzi zitzaion koronabirus berri bat identifikatu zuten, on-doren SARS-CoV-2 izena jaso zuena. Urtarrilaren 11n Txinako hiri hartan lehen heriotza iragarri zen, 21ean pneumonia gizakien artean transmiti-tu zitekeela baieztatzen da eta 23an Wuhan berrogeialdian geratzen zen, kanpora itxita.

1.1. 2020ko lehen seihilekoa, lehen olatua

Egun gutxira, Eusko Jaurlaritzako Osasun Saila lanean hasi zen birusa Euskadira iritsiko ote zen. Urtarrilaren 24an, Gaixotasun Infekzioso Berrien Euskadiko Ahol-ku Batzordearen bilera iragarri zen. Une horretatik aurrera, bilera eta topaketa ugari izan ziren erakunde- eta osasun-esparru guztietan, mehatxuaren tamaina eta larritasuna oraindik ezagutzen ez ziren mehatxu baten aurrean prestatzeko.

Otsailaren 28an, Osasun Sailak Euskadiko COVID-19aren lehen bi positiboak identifikatu zituen. Martxoaren 4an, asteazkenean, 82 urteko gizon baten lehen heriotza jakinarazi zuten Bizkaian. Martxoaren 11n OMEk pandemia de-kretatu zuen. Ostiralean, hilaren 13an, ezohiko Gobernu-Kontseiluak Osasun-la-rrialdiko Egoera deklaratu zuen Euskadin. Segurtasuneko Sailburuak Euskadiko Babes Zibileko Plana aktibatzeke Agindua sinatu zuen, bizi genuen larrialdi- eta salbuespen-egoeraren aurrean.

Hilaren 14an, larunbatean, Ministroen Kontseiluak alarma egoera ezarri zuen hiru hilabeteko etxeko konfinamenduekin. Martxoaren 28an, Espainiako Go-bernuak funtsezkoak ez ziren jarduera ekonomikoen itxiera zabaldu zuen. Eus-kadik neurriaren interpretazio malgua egiteko proposamena aurkeztu zuen, in-dustria-sektoreko neurriak hobeto egokitzeke. Proposamena onartu zen.

Lehen aste horietan, Euskadiri, herrialde guztiei bezala, osasun-materiala eros-teke eskaera globalak eragin zion. Norbera babesteko ekipamenduen, arnasmai-luen, maskaren, eskularruen, laginak hartzeko gailuen eta proba diagnostikoen eskaria aldi berean gertatu zen mundu osoan. Egoera horrek stock eskaseko uneak eragin zituen, baina ez zen hornidurarik gabeko egoerarik gertatu.

Bestalde, Euskadin hasieran birusak eragin handiagoa izan zuen osasun-arloko profesionalen artean, Txagorritxuko Ospitalean kutsatutako lehen kasu baten ondorioz, inportatutako lehen kasu batek eraginda. Horrela, COVID-19aren lehen kolpea osasun-sisteman sartu zen eta, aldi berean, soziosanitarioan. Egoitza-eremua birusarekiko bereziki zaugarria izan zen mundu osoan, infektatutako eta hildako pertsona askorekin.

Martxoaren 25ean gertatu zen kutsatze-maila altuena, 723 positibo izan baitziren. Egun horretatik aurrera, birusaren transmisioak beheranzko joera izan zuen. Osakidetza ZIUetan izandako eraginari dagokionez, mailarik altuena martxoaren amaieran gertatu zen, 233 ohe baitzeuden okupatuta. Oso une delikatuak izan ziren, kolapsora iritsi ez zirenak, baina osasun-sistema gogorrenak zutenak.

Etxeko konfinamendu zorrotza 2020ko ekainaren 20ra arte egongo zen indarrean, nahiz eta aste batzuk lehenago pixkanaka datuak nabarmen hobetzen hasten diren arren, eta horrek konfinamendu-baldintza larriak lasaitzeko prozesuari ekitera gonbidatzen du. Prozesu horri hainbat modutan deitu zitzaion: "Deseskalatze-plana", "Normaltasun berrira itzultzeko plana". Euskadin, prozesu hori 2020ko maiatzaren 4ko "Bizi Berri Plana" izeneko dokumentu baten bidez bideratu zen.

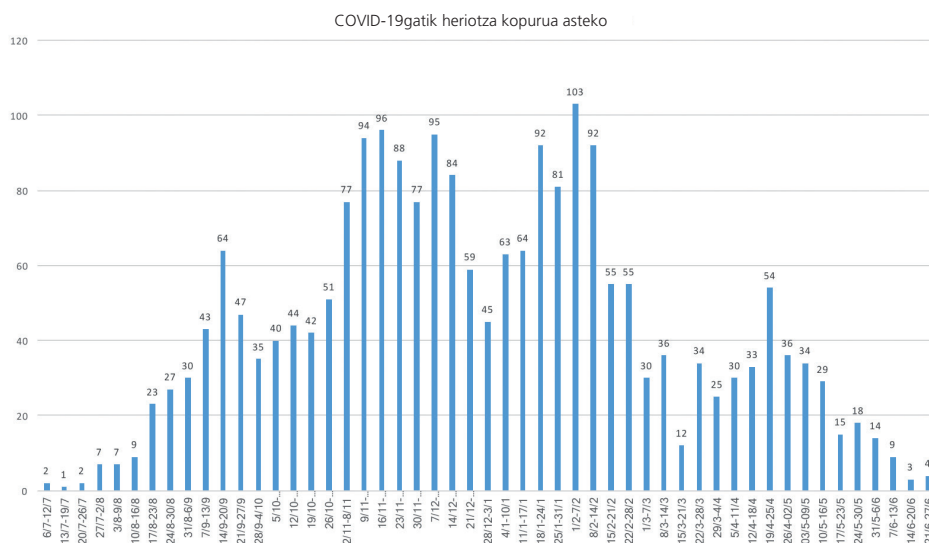
Ibilbide-orri horrek helburuak eta printzipioak, ildo estrategikoak eta faseak, hainbat sektoretan eta sailtako planetan izandako inplikazioak, alderdi ekonomikoak eta jasotako ikasgaiak, jardueren laburpen bat eta, azkenik, ondorioak zehaztu zituen. 1. eranskinean, Euskadin lau fasetan eta jardura-sektore desberdinetan egituratutako deseskalatze-prozesurako aurreikuspenak ezarri ziren. 2. eranskinak nazioarteko adibide eta esperientzien zerrenda bat eskaini zuen.

Dokumentu hura Eusko Jaurlaritzaren gida izan zen, Espainiako Gobernuarekin, alde batetik, eta eragindako gainerako euskal erakundeekin eta gizarte-erakundeekin, bestetik, elkarrizketa eta akordioak garatzeko. Tresna baliagarria izan zen, eta aurreikuspenez eta koordinazioz jardutea ahalbidetu zuen. Era berean, Eusko Jaurlaritzak gizarte- eta ekonomia-jarduerak berreskuratzeko prozesu mailakatua gauzatzeko eman zituen aginduak idazteko oinarria izan zen.

Martxoan, apirilean eta maiatzean LABlren Aholku Batzordeak 11 bilera egin zituen. Adierazi den bezala, martxoaren amaieratik, intzidentzia-tasak beheranzko ibilbidea hasi zuen. 2020ko maiatzaren hasieran eta uztailearen 15ean, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 50/100.000 biztanletik behera mantendu

zen. Horrek, besteak beste, uztailaren 12an Eusko Legebiltzarrerako hauteskun-deak egitea ahalbidetu zuen.

Hala ere, datu on horiek, ziur asko, zabaldu egin zuten borroka irabazita edo, gutxienez, kontrolpean zegoenaren pertzepzio orokorra. Egia esan, udako eta oporretako testuinguruan "normaltasun berrira" egokitzeak kutsatze maila be-
rri bati bide eman zion.

2020ko apirilaren hasieran hilda-koen kopururik altuena lortzen dela, 51 egun bakarrean. Lehen grafiko horretan ikus dezakegu bigarren olatuaren bigarren tontor epidemikoan, azaroaren erdial-dean, 26koa dela. Orduetik, laugarren tontor epidemikoan, oraindik ez da kopuru hori lortu. 2020ko martxoaren hasieratik 2021eko maiatzaren 26ra arte, guztira 4.406 pertsona hil dira Euskadin COVID-19aren ondorioz. Datu hori COVID-19aren inpaktuaren erreali-tatearen islarik gogorrena da.

1. grafikoa. Iturria: Osakidetza

1.2. 2020ko bigarren seihilekoa

Uztailaren 15etik, joera goranzkoa izan zen. Igoera horren gailurrik altuena abuztuaren 29an iritsi zen, 856 kutsadurarekin. Egun hori baino lehen, abuztuaren 17an, Lehendakariak berriz ere suspertu zuen osasun-larrialdiko adierazpena, eta, ondorioz, bere gain hartu zuen "LABI Euskadiko Babes Zibileko Planean" jasotako larrialdi-jarduerak zuzentzea eta koordinatzea. Neurri murriztaile berriak aktibatu ziren, gaueko aisial-

diari, edukierei, ostalaritza ixteko ordutegiei edo pertsonen gehieneko multzoaren mugari eragiten zietenak. Garai hartan, "jairik ez" izenekoarekin borrokatu zen.

Irailaren hasieran, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 400/100.000 biztanlera iritsi zen. Kurba epidemiologikoaren beheranzko joera hasi zen. Urriaren hasieran, intzidentzia-tasa metatua 244/100.000ra jaitsi zen.

2020ko urriaren 2an, LABIren Aholku Batzordean Bizi Berri II Plana aurkeztu zen, maiatzeko plana eguneratzeko. Funtsezko aldea dago bi dokumentuen artean. Lehenengoak konfinamendu-egoera oso zorrotza gainditzeko eta funtzionamendu sozialeko oinarrizko jarduerak modu ordenatuan berreskuratzeko beharrari erantzun zion. Bigarren horrek erantzun komunitario bat egituratu zuen, pandemiaren bilakaera zalantzarriari eta gorakadari aurre egiteko, bai Euskadin, bai mundu osoan, gerora "bigarren olatu" deitu zaion horretan.

Bizi Berri II Plana bost arrisku-egoera jasotzen dituen kontingentzia-plan gisa eratu zen. Fase bateko edo besteko egoeraren deskribapena oinarrizko hiru adierazleren arabera zehazten zen: eragina, erreproduktibitatea eta larritasuna. Bizi Berrri II Planaren ekarpen nagusia Erreferentzia Panel bat sortzea izan zen, une bakoitzean pandemiaren bilakaerari erantzun komunitarioko neurrien erregulazioa aztertzeko. Panel hori LABIren lan-tresna izan zen.

Urriaren 4ean 272 kutsatze izan ziren, etapa honetan kasu gutxien izan dituen eguna. Nolanahi ere, egoera ez zen egonkortu. Urriaren 5etik aurrera, intzidentziaren igoera azkar eta malkartsua hasi zen. Urriaren 17an, LABIk argi berdea eman zien Osasuneko sailburuaren aginduei, eta neurri murriztaile zorrotzagoak ezarri zituen. Indarrean sartu aurretik, Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren kontsultapean jarri zuen bere edukia.

Urriaren 22an, auzitegi honek LABIk aurreikusitako neurriren baten aurkako ebazpena eman zuen, Eusko Jaurlaritzak pertsonak elkartzeko gehieneko muga arautzeko eskumenik ez zuela adieraziz. Beste Autonomia Erkidego batzuetako goragoko auzitegiek aldeko ebazpena eman zioten gai berdinari.

Testuinguru horretan, urriaren 23an, Lehendakariak Alarmaren Estatu

Adierazpena ezartzea eskatu zion Espainiako Gobernuko presidenteari, Autonomia Erkidego bakoitzeko Presidenteentzako agintearen eta kudeaketaren bidez aplikatu zezan. Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren ebazpenaren ondoren, eskaera horren helburua, LABIren Batzorde Teknikoaren irizpenak babestua, Eusko Jaurlaritzak pandemiaren bilakaerari eman behar zion erantzunari segurtasun juridikoa ematea izan zen.

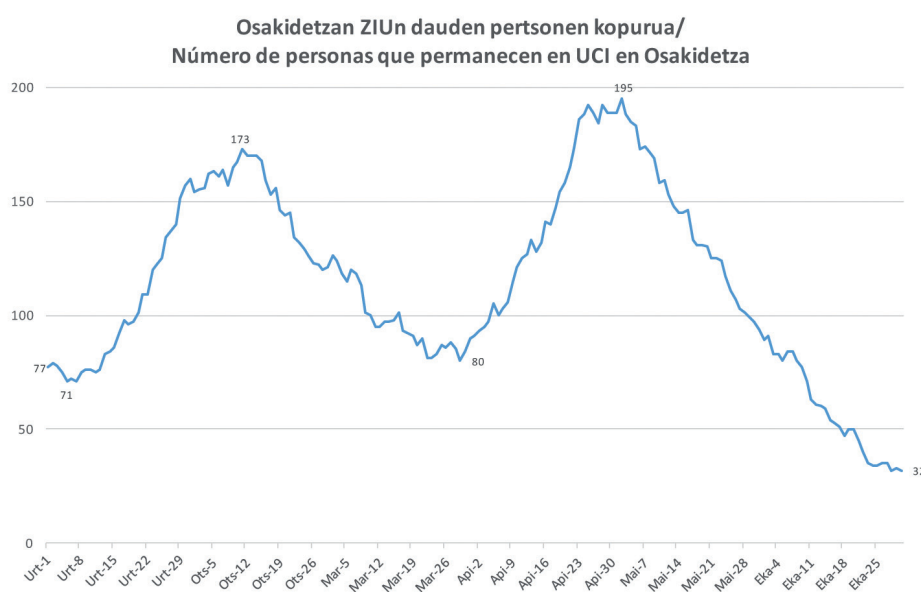
Lehendakariaren proposamena ia Autonomia Erkidegoetako presidente guztiek babestu zuten ordu gutxitan. Hala, urriaren 25ean, igandean, Ministroen Kontseiluak, ezohiko bilkuran, Errege Dekretu baten bidez, 15 eguneko hasierako Alarmaren Estatuko Adierazpena onartu zuen, 6 hilabetera luza zitekeena. Hau da, maiatzaren 9ra arte.

LABIren Aholku Batzordeak, elkarren segidako bi bileratan, Lehendakariaren urriaren 26ko eta azaroaren 6ko Dekretu bana onartu zuen, Bizi Berri II Planean aurreikusitako prebentzio-neurrien erreferentzia-taulatik eratorritako neurri murriztaile zorrotzak ezartzea zehazten zutenak.

Goranzko joerak orain arte kutsatzeen gailurra izan dena harrapatu zuen azaroaren 5ean, 1.547 kasuekin. Une horretan, Euskadin 14 egunetako intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 850ekoa da. Testuinguru horretan, LABIren Aholku Batzordeak argi berdea eman zion abenduaren 12an indarrean sartu zen Dekretu bati, eta, besteak beste, ezarri zuen ostalaritza-establezimenduek itxi egin beharko zutela 5.000 biztanletik gorako udalerrietan, haien intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 500etik gora eginda.

Ezarritako prebentzio-neurriek eragina izan zuten eta beheranzko joera abenduaren 29ra arte luzatu zen; egun horretan, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 235koa izan zen. Egun batzuetan egonkor mantendu zen, baina 2021eko lehen astean joera aldatu egin zen berriro.

Bigarren grafiko honetan, presio handieneko hiru uneetako bakoitzaren bilakaera eta eragina ikus daitezke. Lehen olatuan, 232 ZIU ohe zeuden Osakidetzan apirilaren 2n. Bigarren olatuaren bigarren tontor epidemikoan, azaroaren 13an eta 14an, 146 ohe, eta hirugarren tontor epidemikoan, 173 ohe ZIU okupatu ziren otsailaren 11n, eta 195 ohe maiatzaren 2an laugarren tontorrean.

2. grafikoa. Iturria: Osakidetza

1.3. 2021eko lehen hiruhilekoa

Ziurrenik, joera-aldaketa hori azaltzen duten arrazoiak bat, ez bakarra, jai-zubien eragina, merkataritza-guneetako metaketak eta Gabonetako familia-bilkurak eta bilkura sozialak dira. Hala ere, joera-aldaketa baten aurrean kausa-efektu erlazioari buruzko gogoetak kontu handiz egin behar dira, esperientzia ikusita. Ezin da ahaztu, adibidez, Eguberri-aldia hasi baino egun batzuk lehenago intzidentziaren hazkundea oso nabarmena izan zela jada gure inguruko beste Autonomia Erkidego batzuetan eta Estatuetan.

Bestalde, abenduaren erdialdean, Erresuma Batuan COVID-19aren aldaera berri baten berri izan genuen lehen aldiz (Alfa aldaera), antza denez, kutsakortasun eta larritasun handiagorekin. Une horretan, ez zegoen behar besteko ezagutzarik aldaera horrek edo beste batzuek egoeraren bilakaeran izan ditzaketen ondorioei buruz.

Edonola ere, 2021. urtearen hasierarekin, pandemiaren goranzko fase berri batean geunden, eta otsailaren 2an iritsi zen mailarik altuenera, 667ko intzi-

dentzia-tasa metatuarekin 100.000 biztanleko. Gogoratu behar da aurreko goreneko tasa 850ekoa izan zela azaroaren 5ean. Kurba igotzeko prozesu hori orokorra izan zela gure inguruko herrialde gehienetan eta ia Autonomia Erkidego guztietan.

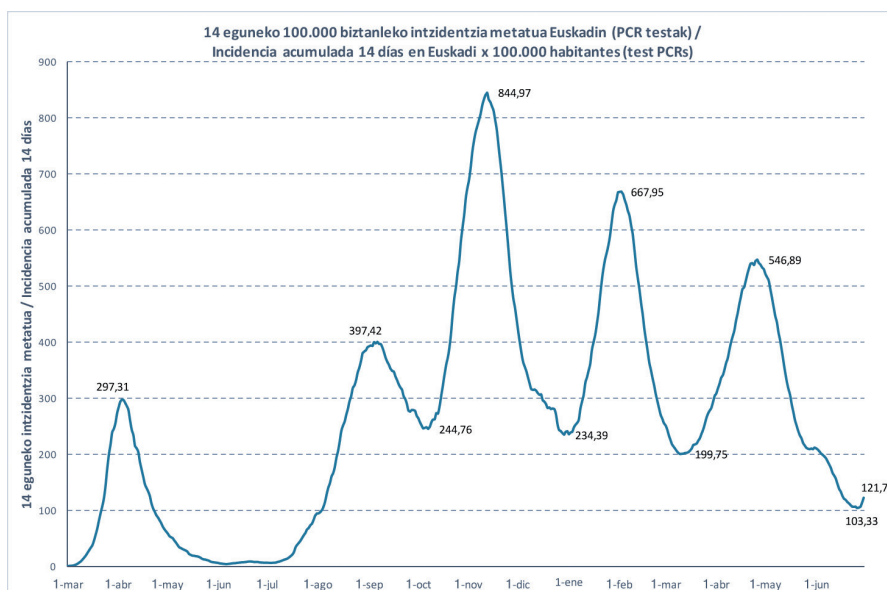
Urtarrilaren 22an LABI bildu zen eta epidemia-tontor berri horri erantzuten zion Dekretu berri bat onartu zuen. Besteak beste, Euskadiko udalerrri guztien itxiera perimetrala edo gehieneko taldekatzea 4 pertsonatara mugatzea zehaztu zen. Aldez aurretik indarrean zeuden neurriek eta ezarritako neurri berriek bi aste geroago hasi ziren ondorioak izaten.

Hala ere, otsailaren 9an, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren Auto bat jakinarazi zen, 100.000 biztanleko 500etik gorako intzidentzia-tasa metatua duten herrietan ostalaritza-establezimenduak irekitzearen aldekoa. Aldi berean, aste horietan bertan, Estatu osoko Justizia-azitegi Nagusietako askok kontrako ebazpenak hartzen zituzten antzeko errekurtsoen aurrean.

Eusko Jaurlaritzak errespetatu eta onartu egin zuen, baina erabateko desadostasuna adieraziz. Egoera osoko komunitate zientifikoak eta medikoak Autoaren argudioak eta aretoko txostengilearen prozesuz kanpoko iruzkinak deitoratuz erreakzionatu zuen. LABIren Batzorde Zientifiko-Teknikoak, bere aldetik, adierazi zuen eskura dagoen ebidentzia zientifikoak eta nazioarteko erakundeen jarraibideek, bai eta nazioarteko praktikak ere, Euskadin hartutako neurriak bermatzen dituztela, bereziki intzidentzia-tasa oso altuko testuinguruetan.

Nabarmenezkoa da goranzko joera izan duten asteetan, urtarril osoan, Euskadi hain negatiboak ez diren datuak erregistratu dituzten hiru Auto-

Hirugarren grafiko honek 14 eguneko intzidentzia-tasa metatuaren bilakaera deskribatzen du 100.000 biztanleko. Interesgarria da lehen olatuko intzidentzia-tasa horren tontorra aurreko bi grafikoe-tan lehen olatuko heriotzen kurbaren eta ZIU oheen okupazioaren kurbaren zatirik handienarekin alderatzea. Itxurazko inkongruentzia horren azalpena eta pa bakoitzean egin den test kopuruan eta kutsadurak eta kontaktuak detektatzeko eta arakatzeko sistemetan dago. Euskadi, lehen olatuan, milioi biztanleko detekzio-test gehien egin zituen Europako bost eskualdeetako bat izan zen. Udaberrian egunean egindako testen batez bestekoa 2.708,05 izan zen. Hala ere, bigarren olatuan, egunean egindako testen batez bestekoa 9.999,50ra igo da. Kasuak eta kontaktuak detektatzeko plan eta baliabide berriei eta metatutako esperientziari esker, birusak kutsatutako pertsonen kopuru askoz handiagoa identifikatzeko eta isolatzeko gaitasuna ia lau aldiz biderkatu zen.

3. grafikoa. Iturria: Osakidetza

nomia Erkidegoren artean dagoela. Datu hori interesgarria da hurrengo asteetan, otsailen eta martxoaren hasieran, gertatuko zenarekin alderatzeko. Otsailaren 3tik aurrera, beheranzko joera hasi eta mantendu egiten da martxoaren 12an txosten hau itxi arte. Beheranzko etapa horretan, Euskadik Autonomia Erkidego gehienek baino gutxiago eta motelago jaisten du intzidentzia-tasa.

Nolanahi ere, otsailaren hasieratik egoerak hobera egin du nabarmen. 40 egun horietan, Euskadin intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 667etik 200era pasatzen da. Beherakada hori bat etorri da munduko zati handi batean beheranzko joerarekin, eta horrek isla izan du European eta Autonomia Erkidego guztietan. Aste batzuen buruan kutsatze-kopurua erdira jaitsi zela jakinarazi zuen OMEk data horietan.

Hiruhileko honetako datu aipagarri bat izan zen otsailaren 12ko LABIren Aholku Batzordearen bileran aurkeztu zela Bizi Berri III Plana. Dokumentu hori Batzorde Zientifiko-Teknikoaren aholkularitzarekin egin zen, Bizi Berri II Plana eguneratu zuen eta aldi bakoitzean pandemiari erantzun komunitarioa emateko esparru estrategikoa definitu zuen. Azken hamabi hilabeteetan jasotako irakaspenak oinarritzat hartuta, zehazki, bost agertoki, adierazle eta erantzun-neurri biltzen dituen erreferentzia-panel bat eskaini zuen, pandemiaren unean uneko bilakaerara eta ebidentzia zientifiko berrietara egokituta.

1.4. 2021eko bigarren hiruhilekoa

Esan bezala, martxoaren 10etik aurrera, goranzko beste fase bat hasi zen. Gailur epidemikoa apirilaren 21ean iritsi zen, 1.013 positibo detektatu baitziren, eta egun horretatik aurrera, jaitsiera hasi zen. Nolanahi ere, intzidentzia-tasa metatuak beste egun batzuk behar izan zituen joera-aldaketa baieztatzeko. Maximoa apirilaren 26an erregistratu zen, 547/100.000 biztanleko; otsailekoa 668koa eta azarokoa 845koa izan ziren. Atzera begiratzen badugu, gailur epidemiko bakoitzak maximo gutxiagoko kurbak marraztu dituela ikusiko dugu.

Sabaia baxuagoa izan zen azken igoera horretan, baina iraupena handiagoa izan zen aurreko bi igoeretan baino. Apirilaren 27tik aurrera, beheeranzko fase bat hasi zen maiatzeko eta ekaineko kurba epidemikoan, eta tasa 103ra jaitsi zen 100.000 biztanleko, hau da, 2020ko udatik izandako tasarik apalenera. Oheen okupazioa 568koa izan zen apirilaren 25ean; hiruhilekoaren amaieran, berriz, 62koa da. ZIUetan 195 ohe zeuden beteta maiatzaren 2an, eta ekainaren 30ean 32.

2021eko bigarren hiruhilekoaren hasieran, Alfa aldaerak (jatorriz "britainiarra" zena) lehendik zirkulatzen ari ziren SARS-CoV-2ko leinuak ordezkatu zituen (>%90). Aitzitik, VOC Beta (hegoafrikarra) eta Gamma (brasildarra) ez dira gutxiengoa izatera igaro (<%5 epidemia-aste bakoitzeko andui zirkulatuzaileen, Euskadin 2021eko 7. astean hauteman zirenetik). Hiruhilekoaren amaieran, Euskadin apirilaren amaieratik detektatutako VOC Deltaren (India-2) inguruan kontzentratzen da ziurgabetasuna; izan ere, ekainaren amaieran agerraldi garrantzitsuak gertatzen ari dira Euskadin, eta baliteke Alfa ordezkatzeko, munduko beste leku batzuetan bezala. Erresuma Batuko,

Israelgo edo Portugalgo Delta aldaerak atzerakadak eragin ditu herrialde horietako pandemiaren bilakaera onean. Era berean, hasieran Amerikako kontinentean, Lambda edo C37 aldaeretan, Perun, 2020ko abuztuan, aurkitutako beste interes-aldaera batzuen ebidentziak metatu dira. ECDCk 2021eko abuztuaren amaierarako egindako aurreikuspenaren arabera, EBko SARS-CoV-2 birus guztien %90 izango da Delta aldaera.

Hiruhileko honen ezaugarri nagusietako bat da Espainiako Gobernuko presidentek apirilaren 6an prentsaurrekoan iragarri zuela Alarmako Estatua maiatzaren 9tik aurrera ez luzatzeko asmoa zuela. Autonomia-erkidegoekin kontrasterik egin gabe egin zen iragarki horrek eztabaida handia piztu zuen prebentzio-neurri batzuen aplikazioak zuen segurtasun juridikorik ezari buruz. Lehendakariak eta autonomia-erkidegoetako presidente askok zuhurrago iritzi zioten lau aste gehiago luzatzeari, babes handiena ematen zuten neurriak bermatzeko.

LABiko Batzorde Zientifiko-Teknikoak apirilaren 15eko Irizpenean honako hau adierazi zuen: "Alarma-Estatuaren balizko amaierak ziurgabetasun juridikoa planteatzen du ikuspegi epidemiologikotik estrategikoak diren neurri eusteko, hala nola gaueko mugikortasuna mugatzea, pertsona-taldeak mugatzea edo itxiera perimetralak". Batzorde horrek azpimarratu zuen ez zitzaiola egokia iruditzen Alarma-Estatuaren amaiera "horrelako neurriak segurtasunez hartzea ahalbidetuko duen berme juridikorik izan gabe".

Lehendakariak proposatu zuen osasun publikoaren arloko neurri bereziei buruzko 3/1986 Lege Organikoa aldatzen hastea, Autonomia Erkidegoentzat eta legeria arruntean pandemia bati aurre egiteko esparrua argitzeko eta, bitartean, Alarma-Estatua luzatzeko, baliagarria eta beharrezkoa den bitartean.

Txertoaren hedapena eta haren ondorioen eraginkortasun egiaztatua dira, zalantzarik gabe, bigarren hiruhileko honen garapenean eragin handiena duten faktoreak. Lehenengo hiruhilekoan emandako txertoak erlatiboki txikiagoak izan ziren, eta batzuetan irregularrak. Bigarren hiruhilekoan zehar, ordea, iragarritako txerto kopurua erregularragoa izan da.

Horri esker, txertaketa-prozesuak erritmo garrantzitsua izan du. Ekainaren amaieran, 1.279.848 pertsonak jaso dute jada txertoaren dosi bat. Helburuko populazioaren %67,7 da. 925.000 lagunek baino gehiagok jaso dute jada jarraibide osoa, %39,7k. Txertatuta dago 40 urtetik gorako biztanleen %87,4 gutxienez dosi bat emanda.

Ziurrenik horren ondorioz, 65 urtetik gorakoen artean 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasa 100.000 biztanleko beherakoa da. Ospitaleratzeak gutxitu egin dira, eta 62 ohe hartu dituzte. 2020ko ekainean ospitaleratutako pertsonen batez besteko adina 68,39 urtekoa zen; 2021eko ekainaren 30ean, berriz, 55,47 urtekoa. Eta, zalantzarik gabe, ekaineko azken bi asteetan izandako heriotzak (3 eta 4 hildako, hurrenez hurren) 2020ko uztailetik izandako kopururik txikiena dira.

Eusko Jaurlaritzak txertaketa global eta solidarioa egiteko konpromisoa hartu du denbora honetan. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziak 500.000 euroko ekarpena egin dio COVAX mekanismoa zuzentzen duen GAVI txertaketaren aldeko Munduko Aliantzari. Diru-laguntzaren bidez 1,3 milioi txerto emango dira garapen-bidean dauden herrialdeetan.

Bestalde, maiatzaren 25ean, Lehendakariak COVID-19rako txertoen patenteak aldi baterako etetearen aldeko euskal adierazpena aurkeztu zuen, Eusko Jaurlaritzak, Médicos sin Fronteras España, Amnesty International eta Oxfam Intermon erakundeek, Euskal Autonomia Erkidegoko Farmazialarien Kontseiluak, Euskadiko Sendagileen Elkargoen Kontseiluak, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Erizaintzako Elkargo Ofizialek eta Bilboko Medikuzientzien Akademiak sinatua.

Otsailaren erdialdean, Eusko Jaurlaritzak pandemiaren aurkako euskal lege bati buruzko azterlana planteatu zuen, COVID-19ren aurrean kudeaketari segurtasun juridiko handiagoa emateko. Gogoeta hori Legebiltzarreko taldeekin partekatu zen. Prozesuaren ondorioz, COVID-19 pandemia kudeatzeko neurriei buruzko lege-proposamena aurkeztu zen. Izapidetu ondoren, Legea ekainaren 24an onartu da. Horrela, une horretatik aurrera, LABIk eta Bizi Berri IV. Planak lege-estaldurarako esparru berri bat dute, segurtasun juridiko handiagoa emango diona une bakoitzean dagozkion erabakiei eta neurriei.

LABIko Batzorde Zientifiko-Teknikoa astero bildu da, eta inguruabarren arabera, astero hainbat aldiz. Irailtik 50 bilera egin dira guztira. Haren irizpenak LABIren Aholku Batzordearen erabakien oinarri dira. Organo horrek, bestalde, 17 bilera egin ditu. Bizi Berri III Plana otsailaren 12an aurkeztu zenetik, bost aldiz aurkeztu da: martxoaren 5ean eta 26an, maiatzaren 7an eta 31n, eta ekainaren 18an.

Lehenengoan, eta Batzorde Zientifiko-Teknikoaren Irizpenaren gomen-dioak aintzat hartuta, erabaki zen prebentzio-neurrien bloke zentrala in-

darrean mantentzea eta udalerrien itxiera perimetrala kentzea, urtarrilaren 22az geroztik aktibatuta baitzegoen. Batzordearen ustez, egun haietako (200/100.000 biztanleko) Intzidentzia Tasa Metatuaren datuekin eta lanaren ondorioz de facto gertatzen ari zen udalen arteko mugikortasunarekin, neurri horren eraginkortasuna murriztu egin zen eta ez zen beharrezkoa.

Martxoaren 26an, eta goranzko beste fase bat berretsi zela ikusita, LABIk murrizketa berriak ezarri zituen, 14 egunetako Intzidentzia-tasa Metatua 100.000 biztanleko 400 baino gehiago gainditzen zuten herri guztiei eragingo zietenak. Zehazki, itxiera perimetrala eta ostalaritzaren eta joko-aretoen barruko ordutegi-murrizketak, bai eta barrualdeetan egiten den kirolean gehieneko taldeak murriztea ere.

Maiatzaren 7ko bileran, Alarmako Estatu bertan behera geratu zenean eta EAEANren autoaren bidez, zenbait neurri indargabetu ziren, hala nola itxiera perimetralak, "Etxeratze-agindua" edo pertsonen elkartzearen muga. Merkataritza-, kultura- edo gizarte-jarduera oro 22:00etan etengo da.

Maiatzaren 31n, LABIk jarduera komertzial, sozial eta kultural guztiak ixteko muga-ordua 24:00etan ezarri zuen. Ezabatu egin ziren, halaber, aire zabalean kirola egiteko pertsona-taldeen mugak.

Ekainaren 18ko bileran, merkataritza-, gizarte- eta kultura-jarduera guztiak ixteko azken ordua 02:00ak arte luzatu zen. Ostalaritzan, ordutegia zabalteaz gain, mahai bakoitzeko pertsona kopurua ere handitzen da. Jardueretan baimendutako gehieneko edukiera %60koa da. Baimendutako maximoak esparruen ahalmenaren arabera mailakatzen dira, eta kultura- eta kirol-ekitaldien arteko maximoak berdintzen dira, publikoa kirol-ekitaldietara joan baitaiteke. Txokoak eta elkarte gastronomikoak ostalaritzaren antzeko baldintzetan ireki daitezke.

Datozen hilabeteetan borroka handia egongo da lurra irabazteko eta atzera ez egiteko. Alde batean, birusa egongo da, eta aldatzeko gaitasuna izango du. Ekainaren amaieran, dokumentu hau ixteko unean, gorakada bat ikusten ari gara, ziur asko "Balearretako makroagerraldia" izenekoarekin eta antzeko gertaerekin lotuta.

Ezin dugu ahaztu pandemia globala dela. SARS-CoV-2k beste erkidego, herrialde edo kontinente batzuetan zirkulatzen duen bitartean, arriskua mantenduko da. Planeta osoan txertaketa globala lortzea elkartasun-agindu

etikoa da, eta, horrekin batera, osasun publikoaren premia herrialde guztientzat eta pertsona guztientzat. Mundua "herri global" bat da, non birusa erraz mugitzen den.

Borroka horren beste aldean, Osasun Publikoa defendatzeko gaitasuna izango dugu. Gure funtsezko tresnak hiru dira: lehenik eta behin, COVID-19ren aurkako oinarrizko hesi- eta prebentzio-neurriak banaka eta taldean betetzea; bigarrenik, testak eta baheketak egitea eta Kasuak eta Harreman Estuak Zaintza, Kontrola eta Arakatzeko Plana egitea, osasun- eta laguntza-estrategia guztiarekin batera; eta, hirugarrenik, txertaketak aurrera egitea, ahalik eta gehien txertatuta egon daitezen, ahalik eta gehien, taldeko immunitatea ahalik eta azkarren lortzeko. Txertaketa global eta solidarioari laguntzeko dugun borondatea eta gaitasuna ere estrategia honen funtsezko atala da, infekzio-kutsakor gaitasun edo morbi-hilgarri handiago batetik etor daitezkeen aldaera berrien agerpena murriztuko baitu.

Horiek dira datozen hilabeteetarako itzaropenaren gakoak. Beharrezkoa da hiru ardatz horietako bakoitzean kontzentrazio handia izatea, iazko martxotik pairatzen ari garen egoera gainditzeko.

1. taula Atzera begirako laburpena hamabostaldien arabera

	Epea	Gako nagusiak
2020	Mar. 1-15	·Lehen kasuak Euskadin. Osasun-larrialdia deklaritzen da. Etxeko konfinamendua eta Alarma Egoera hasten dira.
	Mar. 16-31	·Komunitate-transmisio handia dago, eta sistemek ez dute kutsadurei jarraitzeko edo haien arrastoa jarraitzeko gaitasunik.
	Api. 1-15	·Hedapenak aurrera jarraitzen du, konfinamendu-neurriek oraindik ez dute emaitzarik sortzen (2 asteko efektua).
	Api. 16-30	·Kutsadura-kurbak moderazioa jasaten du. Neurri murriztaileak lehen emaitzak ematen hasi dira.
	Mai. 1-15	·Kutsadura-kurba baretzen da. Konfinamendua malgutzeko eta arintzeko lehen neurriak aplikatzen dira.
	Mai. 16-31	·Kutsatzeen bilakaera hobetzen du. Mugikortasuna malgutzen da eta instalazioetan eta zerbitzuetan murrizketak gutxitzen dira.
	Eka. 1-15	·Joera positiboak "normaltasun berriaren" agertokia prestatzera darama. Mugikortasun orokorra malgutu egiten da.
	Eka. 16-30	·Datu onek amaiera ematen diote Alarmaren Estatuari, eta Euskadi "normaltasun berrian" sartzen da.
	Uzt. 1-15	·Datu onak herrietako fokuekin batera datoz. Maskara nahitaez erabiltzea aktibatzen da.
	Uzt. 16-31	·Deseskalatzeak, oporretako mugikortasunak, "jairik ez" egunak, gaueko aisialdiak eta taldeek kutsatze-gorakada eragiten dute.
	Abu. 1-15	·Faktore horien dinamikak kutsatzeko goranzko joerarekin jarraitzea eragiten du.
	Abu. 16-31	·Berrito deklaritzen da Euskadiko osasun-larrialdia. LABIk ordutegi-murrizketak ezartzen ditu ostalaritzan eta gaueko aisialdian.
	Ira. 1-15	·Kasuen miaketa, maskararen erabilera, pertsonen arteko distantzia eta gaueko aisialdiaren murrizketa emaitzak ematen hasten dira.
	Ira. 16-30	·Osasun-sistemaren transmisio- eta tentsio-adierazle handiagoetan egonkortzeko joera finkatzen da.
	Urr. 1-15	·Bizi Berri II Plana aurkezten da. 14 eguneko Intzidentzia Tasa metatuak goranzko joera hasten du.
Urr. 16-31	·Datuek okerrera egiten dute nabarmen. Neurri murriztaileagoak behar dira. Berriz ere Alarmaren Estatua deklaritzen da.	
Aza. 1-15	·Kutsadurek gora egiten dute berrito, eta neurri berriak hartu behar dira, hala nola ostalaritza ixtea. 1.420 kasu positibo gertatzen dira egun batean.	

2021

Aza. 16-30	·Murrizketa berriek kutsatzeen bilakaera hobetzen dute. Datu kezkarrietan jarraitzen dugu, baina joera zuzendu egiten da.
Aben. 1-15	·Eboluzioaren hobekuntza nabariak murrizketa gogorrenetako batzuk arintzea ahalbidetzen du. Gabonak ospatzeko baldintzak onartzen dira.
Aben. 16-31	·Joerak beheranzkoa izaten jarraitzen du. Hala ere, zenbait prebentzio-neurriren lasaitzea modulatu da, gorakada berrien aurrean.
Urt. 1-15	·Joera-aldaketa gertatzen da. Europa osoan hirugarren olatuaz hitz egiten hasten da.
Urt. 15-31	·Goranzko joera finkatzen da. LABIk bihurgunearen malda alderantzizatzeko murrizketa neurri berriak eta zorrotzak onartzen ditu.
Ots. 1-14	·Kurba epidemiologikoaren beheranzko joera hasten da. EAEko Justizia Auzitegi Nagusiak 500/100.000 gorako tasak dituzten udalerrietan ostalaritza berriz irekitzeko aukera ematen du.
Ots. 15-28	·Intentsitatez mantentzen da beheranzko joera. Hala ere, birusaren aldaera britainiarraren eragina gero eta handiagoa da.
Mar. 1-14	·Beheranzko joera moteldu egiten da. LABIk murrizketa-neurri nagusiei eusten die eta udal-mugikortasuna mugatzea desaktibatzen du.
Mar. 15-31	·Goranzko joera hartzen du berriz. Agertoki berri honen aurrean eta Aste Santuaren atarian, LABIk murrizketa batzuk gogortzen ditu.
Api. 1-15	·Goranzko joerak jarraitzen du. Sanchez presidentek iragartzen du ez duela Alarmaren Estatua luzatuko, maiatzaren 9tik aurrera.
Api. 16-30	·Metatutako intzidentzia-tasak goia jo zuen apirilaren 26an, 546,89 kasurekin 100.000 biztanleko.
Mai. 1-15	·Alarma-egoeraren amaiera. EAEko Justizia Auzitegi Nagusiak ez du onartzen "etxeratze-agindua" edo pertsonak elkartzea bezalako murrizketarik. LABIk Dekretu berri bat onartzen du.
Mai. 16-31	·Jaisten jarraitzen du. Beta eta Gamma kezka-aldaeren intzidentzia txikia da. Delta aldaera, apirilean detektatua, kontrolatuta dagoela dirudi.
Eka. 1-15	·Bilakaeraren adierazle guztiek 2020ko udatik aurrerako daturik onenak eskaintzen dituzte. Beste herrialde batzuetan atzerapenak eragiten ari den Delta aldaerak kezkatzen du.
Eka. 16-30	·LABIk neurriak malgutzeko Dekretu berri bat onartzen du, beheranzko joerarekin eta txertaketaren hedapenarekin bat etorritik.

2. Bizi Berri III Planaren ebaluazioa

Bizi Berri III Planaren ebaluazioak otsailaren 12tik ekainaren 30era bitarteko aldiari heltzen dio. Ikuspuntu objektibotik, balorazio honek planteatutako helburuen analisia hartu behar du lehen erreferentzia gisa. Bigarrenik, aldi horretako bilakaerak aurreko aldietako bilakaera hobetzen edo okertzen duen egiaztatu behar du.

2.1. Pandemiaren bilakaera Bizi Berri III Planaren indarraldian

Bizi Berri III Planak osasun publikoko zenbait neurri ezartzen zituen pandemiaren bilakaeraren arabera, lehenengo fasean bihurgunea 100.000 biztanleko 300 kasu baino gutxiagoan kontrolatzeko eta murrizteko. Helburu hori bi unetan soilik lortu zen aldi horretan: otsailaren amaieran eta maiatzaren amaieran.

Asmo handieneko helburua Intzidentzia-tasa 100.000 biztanleko 60 kasutik behera jaitea zen. Hala ere, ekaina 100eko intzidentzia-tasarekin amaitzen da. Ez da lortu 60ra iristea; baina lortzea ez da helburu lorezina datozen hilabeteetarako.

2.2. Aurreko aldiekiko bilakaeraren balorazioa

Aztertu beharreko bigarren erreferentzia objektiboa da egiaztatzea, aurreko aldiekin alderatuta, eboluzio epidemiologikoaren balantzea hobea edo okerragoa izan den. Aldi hori baloratzekoan, funtsezkoa da egiaztatzea 2020ko udatik aurrera kurba epidemikoak bilakaera oso erregularra izan duela. Hau da, berriz ere agerraldiak gertatzen ziren, intzidentzia-maila oso altuetara iritsi arte; ziur aski, Bizi Berri Planak hartutako neurrietatik aurrera balaztatzen ziren, baina inola ere ez ziren jaisten intzidentzia-maila ertainera, eta 100.000 biztanleko 200 kasu baino gehiago mantendu ziren urritik 2021eko ekainera bitartean.

Urtarrilean eta otsailaren erdialdera arte edo izandako igoeran, Euskadiren datuek Estatu osoko balantze onenetako bat eskaini zuten. Gailurra 668/100.000 biztanlekiko izan zen, Autonomia Erkidego gehienetan baino pixka bat txikiagoa, kasu batzuetan 1.000 baino gorako intzidentzia-tasetara iritsi baitziren.

Joera-aldaketa hasi zenetik, beherakada motelagoa izan zen Euskadin. Martxoaren 10ean 200eko tasan kokatu zen. 1.000 baino tasa handiagoak izan

zituzten erkidegoek beherakada biziagoak eta azkarragoak izan zituzten. Jarraian gertatzen den igoera ere gehiago luzatzen da Euskadin beste Autonomia Erkidego batzuetan baino. Hala ere, aurreko igoeran (apirilaren 26an, 547) baino balio baxuagoetan iritsi zen sabaia.

Maiatzeko lehen asteetako jaitsiera mantsoagoa da gainerako Autonomia Erkidegoetan baino. Hala ere, eta aldien arabera horiek alde batera utzita, ordutik ekainaren amaierara arte parekatzeko joera ikusten da, eta tasak beste Autonomia Erkidego batzuekin berdintzen dira.

Bizi Berri Planaren indarraldian izandako intzidentzia-mailarik handiena apirilaren 26an izan zen, 14 egunetan intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 547 izan baitzen; otsailaren 2ko gailurra 668 izan zen, eta azaroaren 5koa, 845. Azken batean, Euskadin, gailur epidemiko berri bakoitzean, intzidentzia-tasak aurrekoak baino txikiagoak izan dira. Adierazle horrek erakusten du hobera egin duela pandemiaren intzidentziak hiruhileko bakoitzean, eta erantzunen eta hartutako neurrien egokitasuna berresten du.

2.3. Ondorio batzuk

Atera daitezkeen ondorio nagusiei dagokienez, lau alderdi nagusi azpimarra daitezke:

•**Hartu beharreko neurrien eraginkortasun-marjina.** Hartzen diren neurri murriztaileak edo, batez ere, neurri horiek hartzen diren unea errakuntza-marjinaren mende daude. Aplikatu edo malgutu zen kontrol-neurri bakoitza intentsitate handiagoarekin edo txikiagoarekin modulatu ahal izan zen, eta pixka bat lehenago edo pixka bat geroago ezarri ahal izan zen. Helburua beti da oreka lortzea osasunaren onura handiagoaren eta kostu pertsonal, sozial edo ekonomiko txikiagoen artean. Erabaki bakoitza, edo epe laburrean egindakoa edo egin ez dena, aztertzean, beraz, eta a posteriori, komeni da irakurketa kritikoa egitea faktoreek dakartzaten tentu guztiekin, erabaki horien arrakasta edo porrota azaltzeko. Nolanahi ere, eta birus berriaren portaera batzuk zientziarentzat alde aurretik ezagutzen ez ziren pandemia global batean daudenez, erabaki bakoitza edo une bakoitzean egindakoa aztertzeko, joeren eta emaitzen irakurketa globala egin behar da aldi zabaletan, eta nazioarteko inguru-nean gertatzen denaren testuinguruan aztertu behar da.

•**Ikasitako ikasgaien baliozkotasuna eta indarraldia.** Aurreko puntuan adierazitakoaren ildotik, dokumentu honen aurreko edizioetatik atera-

tako ondorio nagusiek, Bizi Berri II Planean eta Bizi Berri III Planean (2. eranskina) argitaratutakoek, indarrean jarraitzen dute, eta eguneratze berri honetarako ateratako ikasgai kritiko eta autokritikoak dira.

·**Bizi Berri III Planaren agertokien panelaren erabilgarritasuna.** Aldi horretan, Bizi Berri III Planak jardun-esparru eta -gida izan behar zuen, garpén-erritmo eta -eragin aldakorrak izan dituen testuinguru batean. Hona hemen kontingentzia horien adibide batzuk: birusaren kezka-aldagai berriak agertzea, Alarma-egoeraren amaiera edo txertoen eskuragarritasuna eta eraginkortasuna. Hala eta guztiz ere, Bizi Berri III Planaren erreferentzia-panela erabilgarria izan da aldi osoan, erreferentzia egonkorak eta baliagarriak eskaini dituelako une bakoitzean egokiak diren prebenzio-neurriak artikulatzeko eta modulatzeko.

·**Gutxieneko transmisioaren eta gehieneko txertaketaren estrategiak funtzionatu du.** Helburuak zentzuz lortu dira. Aurreko aldiekiko bilakaera hobetu egin da. Bizi Berri Plana eta bertan prestatutako tresnak baliagarriak izan dira birusaren progresioa geldiarazteko, nahiz eta oraindik ez den lortu 100.000 biztanleko 60 kasu baino gutxiago izateko helburua. Gizartearen gehiengoaren erantzuna arduratsua izan da. Txertaketa txertoen eskuragarritasunaren baldintzapean dago beti, eta oso hedadura eta eraginkortasun handia lortzen ari da, intzidentziari eta eragin asistentzialari buruzko datuetan eragin nabarmenarekin. Txertaketa amaitu duten populazioetan egiazta daiteke hori. Beraz, ondorio gisa planteatu behar da *gutxieneko transmisioaren eta gehieneko txertaketaren* estrategiak ondo funtzionatu duela aldi horretan.

·**Taldeko ahaleginak emaitzak ematen ditu.** Egindakoaren emaitzak eta bilakaera positiboa nabarmentzea oso garrantzitsua da, gizarteak jakin behar baitu bere ahaleginak eta neurri eta murrizketa guztiak betetzeak emaitzak eskaintzen dituela. Horrek esan nahi du hartzen diren neurriek, jarraitzen den strategiaren multzoak eta Erkidegoaren konpromisoak zuzeneko ondorio positiboak dituztela, ez bakarrik kurba lautzeari dagokionez, baita, eta oso bereziki, ospitaleen eta ZIUen saturazioa saihesten duelako ere. Aitzitik, ez betetzeak ondorio larriak ditu, ekainaren amaieran Balear Uharteetan eta beste leku batzuetan, baita euskal herrietan ere, antzemandako agerraldietan eta "makro-agerraldietan" egiaztatu ahal izan denez.

3. Pandemiaren aurkako borrokaren balantze globalaren zifra handiak Euskadin

3.1. Proben datuak

- Adierazlea: azken astean egindako test-kopurua 100.000 biztanleko:

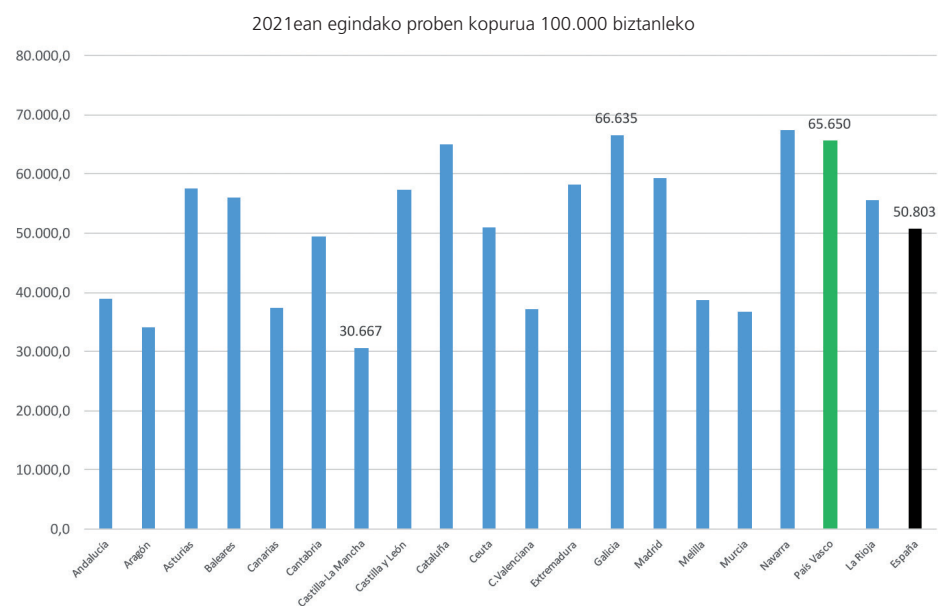
Euskadi (1.878)

Batez bestekoa Espainian (1.316)

- Adierazlea: 2021ean egindako test-kopurua 100.000 biztanleko:

Euskadi (65.650)

Batez bestekoa Espainian (50.803)

3.2. Seroprebalentziari buruzko azterketaren datuak

- Adierazlea: SARS-CoV-2 birusak eragindako infekzioaren aurrekari serologikoa duten pertsonak.

Euskadi (%5,9)

Espainia (%7)

Iturria: Osasun Ministerioaren seroprebalentziaren azterketa.

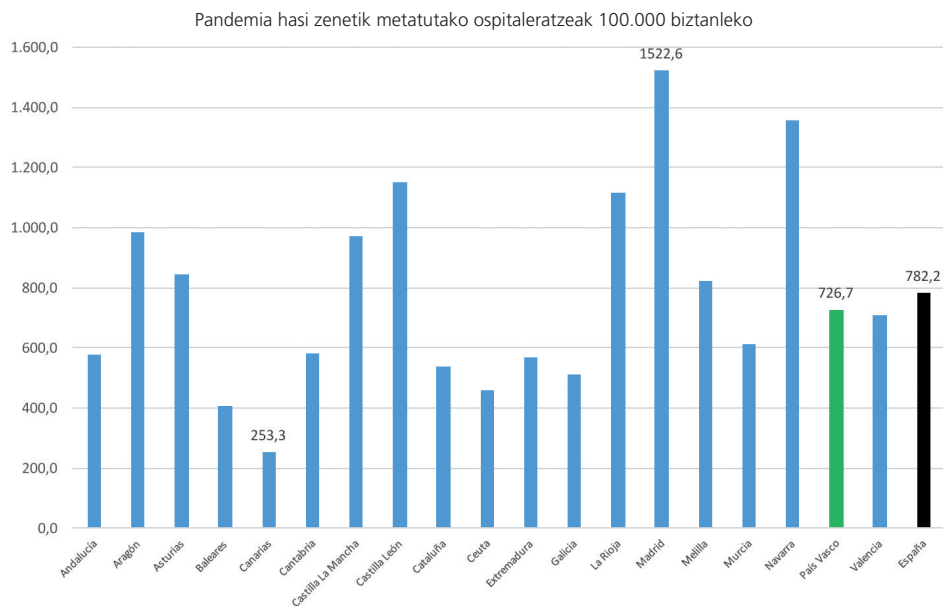
OHARRA: Datu horiek 2020ko azarokoak dira, une horretan egin zen seroprebalentziaren ikerketa. Data horretatik aurrera, datuak aldatu egin dira, baina ez da datuak konparatu ahal izateko ikerketa berririk egin.

3.3. Ospitaleratzeen datuak

- Adierazlea: pandemia hasi zenetik (2020ko martxoa) ekainaren 30era arte metatutako ospitaleratzeak 100.000 biztanleko:

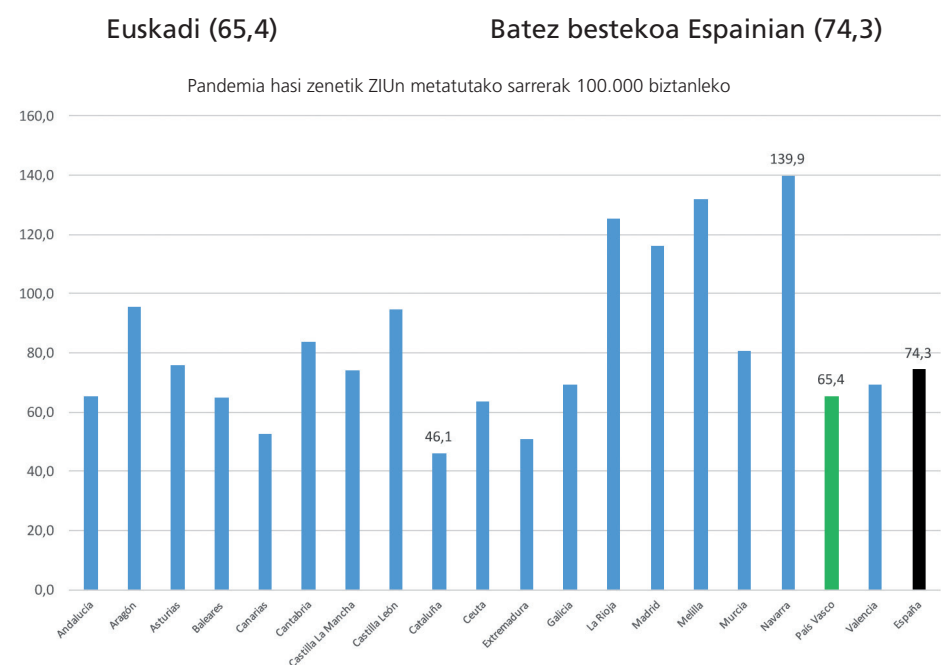
Euskadi (722,9)

Espainia (778,9)

3.4. ZIUko datuak

- Adierazlea: ZIUko sarrerak ekainaren 30era arte, pandemiaren hasieratik, 100.000 biztanleko (2020ko martxoa):

3.5. Heriotzen datuak

- EINren 2020rako datu ofizialak

2021eko ekainaren 17an, EINK 2020an zehar Estatuan hildako pertsonen kopuruak izan duen igoyerari buruzko datu ofizialak argitaratu ditu.

Estatu osoko batez besteko igoera %17,70ekoa izan da 2019ko datuekin alderatuta. Euskadiren kasuan, igoera hori %12,40koa izan da.

Hazkunde hori oso desberdina da Autonomia-erkidegoen artean, Madril en erregistratutako maximotik (%41,20) Kanariaretan erregistratutako minimo-ra (%4,20).

• **EINren datuak "Covid aldirako" (2020ko martxoaren 9tik 2021eko ekainaren 20ra)**

EINk estatu osoko asteko heriotzen guztizko datuak argitaratzen ditu. Informazio hori aztertuta, pandemiaren intzidentzia alderatu daiteke, heriotzei dagokienez, Estatu osoan eta autonomia-erkidego bakoitzean.

Erabilitako adierazle objektiboa "heriotzen portzentajezko hazkundera" da.

- "Covid aldia": 2020ko martxoaren 9an hasi eta 2021eko ekainaren 20an amaituko da (67 aste, guztira).

"Covid aldi" horretan 625.727 heriotza zenbatu dira guztira Estatuan, eta 30.602 Euskadin.

- "Covid aurreko aldia": 2018ko azaroaren 26an hasi eta 2020ko martxoaren 8an amaituko da (67 aste dira).

Aldi horretan 547.384 pertsona hil ziren Estatuan eta 28.246 Euskadin.

Estatuan 67 aste hauetan aurrekoetan baino %14,3 heriotza gehiago izan ziren. Euskadin epealdi berdinean heriotzen igoera %8,3ekoa izan da.

Datuek aukera ematen dute azterketa Autonomia-erkidegoen arabera egiteko:

- Gorakada oso handia (%25etik gorakoa): Madrilen (%32,5), Gaztela-Mantxan (%24,9), eta Katalunian (%20,1).

- Altua (batez bestekoa baino handiagoa): Gaztela eta Leon (%18,9), Aragoian (%17,7), Melillan (%16,4) eta eta Errioxan (%14,3).

- Ertaina (%10 baino handiagoa): Ceutan (%12,8), Valentzian (%11,5), Extremaduran (%10,8), Nafarroan (%10,4) eta Asturiasen (%10,2).

- Txikia (%10 baino txikiagoa): Andaluzian (%9,2), Euskadin (%8,3), Murtzian (%7,0), Balearretan (%4,5), Galizian (%1,3), Kanarietan (%0,8) eta Kantabrian (%-0,6).

Bigarren zatia
Bizi Berri IV Planaren
erreferentzia nagusiak

- Lehenengo erreferentzia: hurrengo lau hilabeteetarako bilakaeraren hipotesia

Ekianean, Intzidentzia-tasa metatua 14 egunetan 100.000 biztanleko 100 inguruko balioetara murrizteak, ospitaleen eta ZIUko oheen okupazioak 1. agertokira eraman duen eragin asistentzialak, eta jada egindako eta aurreikusitako txertaketak aukera ematen dute Euskadin pandemiak izan dezakeen bilakaerari buruzko hipotesi bat ezartzeko.

Datozen hilabeteetan, txertoa hartu ez duen biztanleriaren artean agerraldiak gertatuko direla aurreikusten da. Bestalde, ezin da baztertu atzerakada gehiago izatea, birus-aldaera berriak agertu eta zabaldu direlako.

Nolanahi ere, eta baldin eta ez bada agertzen birulentzia handiagoko edo txertoekiko sentikortasun txikiagoko aldaerarik, lan-hipotesizat jo behar da kutsatzeak handitzeak ez duela egonkortuko –nahiz eta puntualki gerta litekeen– 300 baino tasa handiagoa 100.000 biztanleko, eta ez duela gaindituko, halaber, ospitaleko okupazioaren eta ZIU oheen 2. agertokia. Lan-hipotesia hori izanik, lehenengo helburua da intzidentzia-tasa metatua 60tik beherakoa izatea.

- Bigarren erreferentzia: COVID-19 pandemia kudeatzeko neurriei buruzko Legean aurreikusitako 1. estadioa

Ekainaren 24an, Eusko Legebiltzarrak COVID-19 pandemia kudeatzeko neurriei buruzko Legea onartu zuen. Arau hori da Bizi Berri IV Plana nahitaez kokatu behar den esparrua. 7. artikulua hainbat agertoki definitzen ditu, eta hiru fase posible ezartzen ditu, alerta-maila desberdinekin. Zehazki, honako hau zehaztu du:

7. artikulua— Alerta-mailak ezartzea

1. Lege honetan aurreikusitako baldintzetan, COVID-19aren pandemiari eusteko hainbat neurri hartzeko, honako agertoki eta alerta-maila hauek ezartzen dira:

a) 1. estadioa. Beheranzko egonkortze-joera 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasetan, 100.000 biztanleko kasu 1 baino gehiago eta 300 baino gutxiago. 1. agertokian egoera hauek bereiz daitezke:

1. maila. Transmisio baxua: 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasa gehienez 60 kasukoa 100.000 biztanleko.

2. maila. Transmisio ertaina: 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasak 60 kasutik gora eta 150 kasu bitartekoak 100.000 biztanleko.

3. maila. Transmisio tentsionatu egonkortua: 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasak 100.000 biztanleko 150 kasutik gora eta 300 kasu bitartekoak, beherantz egonkortuak.

b) 2. estadioa. Transmisio tentsionatuko egoera, goranzko joera duena edo beheranzko joera egonkortua duena, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatuak 300 kasutik gora eta 400 kasu bitartekoak 100.000 biztanleko. 2. agertokian, egoera hauek bereiz daitezke:

3. maila. Goranzko transmisio tentsionatua: 14 eguneko intzidentzia-tasa metatuak 100.000 biztanleko 150 kasutik gora eta 300 kasu bitartekoak, goranzko joera dutela.

4. maila. Transmisio altua: 14 eguneko intzidentzia-tasa metatuak 300 kasutik gora eta 500 kasu bitartekoak 100.000 biztanleko.

c) 3. estadioa. Oso transmisio altuko egoera, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatuak 500 kasutik gora 100.000 biztanleko. 3. agertokian, egoera hau bakarrik gerta daiteke:

5. maila. Transmisio oso altua: 14 eguneko intzidentzia-tasa metatuak 500 kasutik gora 100.000 biztanleko.

Horrenbestez, ondoriozta daiteke aurreko puntuan datozen lau hilabeteetarako planteatutako lan-hipotesia –100.000 biztanleko 300etik beherako intzidentzia– bat datorrela Eusko Legebiltzarrak onartu berri duen legeak 1. faserako aurreikuspenekin.

•Hirugarren erreferentzia: Legean aurreikusitako adierazle epidemiologikoak

Legearen 7. artikulua berak zehazten ditu kontuan hartu beharreko adierazle epidemiologikoak. Zehazki, ezartzen da estadioa eta alerta-maila egoera epidemiologikoaren arabera zehaztuko direla, 14 egunetan metatutako intzidentzia-tasa arabera objektibatutako egoera epidemiologikoaren arabera.

Legean alerta-maila bakoitzerako aurreikusitako neurriei dagokienez, gehitu da, gainera, neurri osagarriak edo espezifikoak hartu ahal izango direla honako adierazle epidemiologiko hauen arabera:

- Goranzko joera, beheranzkoa, edo egonkorra.
- Oinarrizko ugalkortasun-indizea (R_t , R_0 izenez ere ezagutzen dena).
- Tasen Arrazoa.
- Zainketa intentsiboetako unitateen (ZIU) asistentzia-presioa eta oheen okupazioa.
- Adin-tarteen araberako eragina, 65 urtetik gorakoei arreta berezia eskainiz.
- Kasuen trazabilitatea.

•Laugarren erreferentzia: Bizi Berri panel berria

Bizi Berri IV Plana uztaitetik urrira bitarteko aldirako proiektatu da, eta lan-hipotesi gisa 300/100.000 baino handiagoa izango ez den intzidentzia-egoera metatua hartuko da, ospitale-okupazioaren eta 5 agertoki posibleko ZIUko oheen 2. agertokia gaindituko ez duena. Esparru horretan, eta COVID-19 pandemia kudeatzeko neurriei buruzko Legean aurreikusitakoaren arabera, Bizi Berri IV Planaren erreferentzia-panela hiru agertokitan egituratzen da:

Agertokia	Erreferentzia
1. maila. Transmisio Baxua	·ITM 14 egunetara: 0-60/100.000 bizt.
2. maila. Transmisio Neurrizkoa	·ITM 14 egunetara: 60-150/100.000 bizt.
3. maila. Transmisio Tentsionatua	·ITM 14 egunetara: 150-300/100.000 bizt.

•Bosgarren erreferentzia: adierazleen konbinazio berria

Bizi Berri IV Planak COVID-19 pandemia kudeatzeko neurriei buruzko Legean ezarritako jarraipen epidemiologikoko adierazle guztiak baloratuko ditu. Adierazle horien irakurketa egungo testuinguruan balio erantsi kualitatiboa duten hiru adierazleren balorazio espezifikoarekin osatuko da: ZIUko oheen okupazioa, txertaketa herritarren artean hedatzea eta SARS-CoV-2ren keza-aldagai berrien intzidentzia.

•Adierazle nagusiak

Adierazlea	Esanahia eta oharrak
-14 eguneko intzidentzia tasa metatua	·Berrikusi bi asteko aldian populazio batean agertzen diren kasu berrien kopurua.
-ZIUko oheen okupazioa	·Deskribatu egoeraren larritasuna asistentzia-eraginean. ZIUko Kontingentzia Planarekin lotuta aztertuko da.
-Txertatuta dauden biztanleak, adin-taldean arabera	·Txertaketaren hedapena baloratzea ahalbidetzen du, baita immunizazioak duen irismena ere, arrisku handiagoei edo txikiagoei dagokienez, adinaren arabera.
-Kezka-aldagai berriak (VOC) eta aurretiazko immunitatetik duten ihes-maila	·Birus nagusiaren tipologia astero zaintzeko aukera ematen du. Mutazio berrien edo erantzun immunearen kezka-aldaeren ihes-maila txikia, ertaina edo handia balioestea dakar, bai eta horien larritasuna eta asistentzia-eragina balioestea ere.

•Adierazle osagarriak

Adierazlea	Esanahia eta oharrak
-Erreproduktibitate-indizea ($R_t - R_0^*$ izenez ezagutzen dena)	·Gaixotasunaren kutsakortasunaren berri ematen du, denbora-tarte jakin batzuetan.
-Tasen arrazoia	· R_0 ren osagarria, joeraren neurri gisa, denbora-tarte bat aurreko denboraldiarekin alderatzen du.
-Eragina adin-tartean arabera	·Intzidentziaren azterketa, adinaren arabera, 65 urtetik gorakoei arreta berezia eskainiz.
-Kasuen trazabilitatea	·Diagnostikatutako kasuetatik abiatuta identifikatutako kontaktu estuen artean hautemandako positiboan ehunekoak.
-Goranzko joera, beheranzkoa, edo egonkorra	·Hainbat adierazleren bilakaeratik abiatuta ikusitako joera baloratzea.
-7 eguneko Intzidentzia tasaren bilakaera.	·Intzidentzia-tasa txikiekin, adierazle horrek bilakaeraren aurreikuspena osatzen du.

* R_0 birusaren ugalketa-tasari dagokio, oinarrizko transmisio-baldintzetan eta erantzun immunitarioz ez dagoenean. R_0 hori unean-unean aldatzen joango da R_t (t denbora), mar txan jartzen diren neurrien arabera populazioaren immunitatearekin, eta, baita infektiboagoa egingo duten birusaren mutazioen arabera ere.

Positibotasun-tasa ere kontuan hartuko da adierazle osagarri gisa. Egindako test guzti-ko kasu positiboen ehunekoak ezartzen du. Dena den, alderaketa egiteko, kontuan hartu behar da egiten den proba-kopuruaren arabera, eta, beraz, herrialde edo eskualde bakoitzaren diagnostiko-estrategiaren arabera. Zenbat eta test gehiago egin, adibidez, biztanleriaren «screening» masiboetan, orduan eta txikiagoa izango da positibotasun-tasa. Oso balio erlatiboa du eta, beraz, ez da oso erabilgarria joerak baloratzeko eta erabakiak hartzen laguntzeko. Beharrezkotzat jotzen da hura beste erreferentzia bat bezala sartzea, Estatuko eta Europako monitorizazio-paneletan sartuta baitago.

- Seigarren erreferentzia: neurriak aplikatu behar diren eremuen sinplifikazioa, zeharkako irizpideetan oinarrituta

Bizi Berri III Planak 22 sektore-eremu ezarri zituen prebentzio-neurriak aplikatzeko, baina Bizi Berri IV Planak 10era murriztu ditu. Egitura sinplifikatu egin daiteke une honetan, metatutako esperientziagatik eta intzidentzia-tasa txikiekin errazagoa delako neurrien zeharkako aplikazio bat egitea irizpide orokorretan oinarrituta.

Larritasun murriztaile handiagoko neurriak aplikatu behar direnean, kasuistika askoz ere handiagoa da, eta are beharrezkoagoa neurriak aplikatu behar diren eremuak zehaztean. Hala ere, egungo testuinguruak aukera ematen du aplikatu beharreko neurriak modu sinplifikatuan eta zeharkakoagoan egokitzeke.

- Zazpigarren erreferentzia: helburu berriak

Osasun publikoa indartzea, osasun-laguntza osoa, hezkuntza (alderdi guztietan) eta zerbitzu publikoak bermatzea, ekonomia eta enplegua berreskuratzea, gure gizartea emozionalki berreraikitzea, eta elkartasuna eta gizarte-kohesioa sustatzea. Pandemiaren bilakaeraren aurrean birusarekin modu jasangarrian bizitzeko aukera emango duen jarduera-esparru bat finkatzea. Gizarte-pedagogia indartzea, emaitzen neurketarekin eta errefortzu positiboarekin erantzun komunitarioaren konpromisoa pertsonalizatzeko beharrrari dagokionez. Gure gizarteak emozioak suspertzeko eta gizartea, ekonomia eta enplegua berreraikitzeke duen erresilientzia-gaitasuna sustatzen laguntzea.

Horiek dira pandemiak ekarri duen krisi globalari erantzuteko Eusko Jaurlaritzak dituen helburu orokorrak. Bizi Berri IV Plana helburu orokorren esparru horretan kokatzen da. Halaber, helburu espezifiko batzuei erantzuten die:

·**Bitarteko helburua.** 14 egunetan Intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 60tik behera kokatzea eta ZIU okupazioari 1. agertokiko zifra baxuenetan eustea.

·**Azken helburua.** Birusaren tokiko transmisiorik gabeko egoera batera hurbiltzea da anbizioaren helburua.

·**Kudeaketa-helburua.** Bizi Berri Planaren erreferentzia-panela eguneratzea, datozen lau hilabeteetan pandemiaren bilakaerari arin erantzuteko aukera emango duten tresnak eskainiz.

Hirugarren zatia

Bizi Berri IV Planaren agertokien,
adierazleen eta neurrien panela

I. Metodologia

Hauek dira Bizi Berri IV Planaren proiektzio praktikoa txertatzen den lan-metodologia zehazten duten jarraibide orokorrak:

·Plan hori lan-esparru bat da, une bakoitzeko egoera deskribatu eta baloratzeko, eta Erkidegoaren erantzunean bildutako neurriak aztertu eta aurreikusteko. LABIri (Arriskuari aurre egiteko bidea, Euskadiko Babes Zibileko Plana) eta haren Aholku Batzordeari lotuta dago.

·2020ko urriaren 2ko bileratik aurrera, LABI bi eremutan egituratu zen: Aholku Batzordea, Lehendakaria buru duela eta Euskadiko ordezkariak instituzional nagusiek osatuta; eta Batzorde Zientifiko-Teknikoa, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak koordinatuta, Aholku Batzordeari laguntza emateko.

·Bizi Berri IV Plana pandemiaren bilakaeraren deskribapena eta jarraipena egiteko lan-tresna da, baita erantzun komunitarioetan eragina izan dezaketen neurri eta xedapen berriak prestatzeko ere.

·Beharrezkotzat jotzen den guztietan, Batzorde Zientifiko-Teknikoak egoeraren balorazio bat prestatuko du –eta Lehendakariaren esku jarriko du, LABIko Aholku Batzordeko presidente gisa–, Euskadiren egoera deskribatzeko eta egoera horrek intereseko ingurunearekiko duen joera zehazteko.

·Balorazio hori, lehenik eta behin, Euskadi osoaren egoerara proiektatuko da, baina auzo, herri, eskualde, lurralde historiko edo jarduera sektorialeiei eragiten dieten balorazio espezifikokoak eskaini ahal izango ditu, geografikoki edo soziodemografikoki mugatutako datuen hazkunde diferentzialak hala aholkatzen badu.

·Era berean, Batzorde honek analisi-dokumentu monografikoak edo jardueraren proposamenak prestatu ahal izango ditu berriazko jardueraren sektoreei buruz, hezkuntzaren, kulturaren, kirolaren, lanaren edo beste edozein arlotan.

·Azkenik, LABIko Batzorde Zientifiko-Teknikoak Bizi Berri Plana eguneratzeko proposamen bat prestatuko du lau hilean behin –pandemiaren bilakaeraren eta kontingentzien edo ezustekoen arabera beharrezkotzat jotzen den guztietan. Ondorioz, hurrengo eguneratzea 2021eko urrirako aurreikusten da.

II. Agertokien eta adierazleen panel hori interpretatzeko irizpideak

a. Panel honetako agertokien definizioa bat dator COVID-19 pandemia kudeatzeko neurriei buruzko Legean aurreikusitakoarekin. Agertoki bakoitzari dagozkion neurriek gutxi gorabeherako balioa dute. Ezagutza eta ebidentzia berrien edo ustekabeko faktoreen arabera egokitu daitezke. LABIko Aholku Batzordeko Batzorde Zientifiko-Teknikoak aldian behin baloratuko du neurri horien edukia, adierazleen bilakaeraren arabera.

b. 14 eguneko intzidentzia-tasa metatuaren erreferentziazko adierazleak Euskadi, lurralde bat edo herri bat zer egoeratan dagoen definitzen du. Informazio goiztiarraren adierazle gisa ere ulertu behar da, gizarte osoarentzat eskuragarria. Informazio horrek lotura zuzena du herritarrek pandemiaren fase bakoitzean eskatzen duten gizarte-konpromisoaren maila ulertzearekin. Horren interpretazioa, hasiera batean, beste hiru adierazle nagusirekin osatzen da: ZIUaren okupazioa, txertoa hartu duen biztanleria eta SARS-CoV-2aren kezka-aldaera berrien intzidentzia.

c. Lehen balorazioko adierazle horiekin batera adierazle osagarriak ere badaude, hala nola ugalkortasun-indizea (R_t), tasen arrazoia, adin-tarteen arabera eragina, trazabilitatea eta goranzko joera, beheranzkoa edo egonkorra.

d. Adierazle osagarri horiek hartu beharreko prebentzio-neurri edo neurri murriztaile bakoitza doitzeko, zehazteko edo modulatzeko balio dute. LABIren Batzorde Zientifiko Teknikoak unean-unean aztertuko dituen aldagaien testuinguru zabalago baten barruan baloratu behar dira, nazioarteko ebidentzia eta gomendio onenei jarraiki, eta LABIren Aholku Batzordeari helaraziko dizkio.

e. Agertoki bakoitzak eta ezarritako irizpideek une bakoitzean hartu beharreko neurriak orientatzeko balio dute. Hala ere, agertokiak eta hartu beharreko neurriak ez daude automatikoki eta mekanikoki lotuta. Neurri horiei buruzko erabakiak hartzeko sistemak irizpide anitzekoa izan beharko du, eta, adierazi den bezala, faktore, aldagai eta adierazle ugari hartu beharko ditu kontuan.

f. Une eta egoera bakoitzean neurriak aurreratzen laguntzeko, eta agertoki bakoitzaren barruan, hiru joera-egoera hauek neurtu ahal izango dira: "gorantz", "egonkor" eta "beherantz", transmisioaren joeraren arabera, erreproduktibitate-indizeak (Rt) neurtuta, eta intzidentzia-tasen arrazoiaren arabera. Balorazio hori hainbat adierazleren aldakuntza batera aztertzearen emaitza izango da, eta, gainera, epidemiak aldameneko Autonomia Erkidegoetan eta beste herrialde batzuetan izan duen bilakaera hartuko da kontuan.

g. Agertokien eta adierazleen erreferentzia-esparru hori Euskadi osoaren eremuan aplikatuko da, bai eta lurraldez lurralde edo noizean behin mugatutako eremuetan ere, sektoreko edo jarduera soziodemografikoko motaren batera mugatuta.

h. Jarduera-sektoreetarako biltzen diren prebentziozko neurri edo neurri murriztaile espezifikoak orientagarriak dira, eta egokitu edo aldatu ahal izango dira, dagokion araugintza-tresna edo gidalerroaren bidez, une bakoitzean gerta daitezkeen faktoreen eta ezustekoen azterketaren arabera.

i. Bizi Berri IV Planaren erreferentzia-paneleko aurreikuspen guztiek eskatzen dute gizarteak modu arduratsuan betetzea prebentzio komunitarioko neurri orokorrak: eskuen garbitasuna, pertsonen arteko distantzia, maskararen erabilera egokia, ahal den neurrian gizarte-elkarreragineko zirkuluei eustea (burbuilak) eta barneko espazioen etengabeko aireztapena.

j. Erreferentzia-panel hori erakundeekiko komunikazio-konpromiso eguneratuaren, biziaren eta etengabearen tresna osagarri gisa ulertu behar da, herritarrei itxaropenaren eta zuhurtziaren estrategiari behar bezala erantzuten lagunduko dieten informazioa eta mezuak agertoki bakoitzera egokituz. Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiari dagokio, Batzorde Zientifiko-Teknikoa koordinatzeko organoa den aldetik, Bizi Berri Planaren hedapena kudeatzea ahalik eta zabalkunde handienarekin.

III. Bizi Berri IV Planaren erreferentzia-panela I. estadiorako (*)

Egoerak	1. maila Transmisio Baxua	2. maila Transmisio Neurritzkoa	3. maila Transmisio Tentsionatua
Erreferentziazko adierazleak	<ul style="list-style-type: none"> ·Intzidentzia tasa 14 egunetan: 0-60 ·Ziuko okupazioa 1. agertokian ·Txertatutako biztanleria, adin-taldean eta talde-immunitatera hurbiltzearen arabera ·Aldaera berriak (VOC) eta aurretiatzko immunitatearen ihes-maila 	<ul style="list-style-type: none"> ·Intzidentzia tasa 14 egunetan: 60-150 ·Ziuko okupazioa 1. eta 2. agertokian ·Txertatutako biztanleria, adin-taldean eta talde-immunitatera hurbiltzearen arabera ·Aldaera berriak (VOC) eta aurretiatzko immunitatearen ihes-maila 	<ul style="list-style-type: none"> ·Intzidentzia tasa 14 egunetan: 150-300 ·Ziuko okupazioa 2. agertokian ·Txertatutako biztanleria, adin-taldean eta talde-immunitatera hurbiltzearen arabera ·Aldaera berriak (VOC) eta aurretiatzko immunitatearen ihes-maila
Balioespen-adierazle osagarriak	<ul style="list-style-type: none"> ·Eragina adin-tartean arabera, 65 urtetik gorakoei arreta berezia eskainiz. ·Tasak. ·Trazabilitatea. ·Goranzko joera, beharrezko joera edo joera egonkorra. ·7 eguneko metatutako Intzidentzia-tasen bilakaera 	<ul style="list-style-type: none"> ·R_0 ugalkortasun-indizea. ·Tasak. ·Trazabilitatea. ·Goranzko joera, beharrezko joera edo joera egonkorra. ·7 eguneko metatutako Intzidentzia-tasen bilakaera 	<ul style="list-style-type: none"> ·R_0 ugalkortasun-indizea. ·Tasak. ·Trazabilitatea. ·Goranzko joera, beharrezko joera edo joera egonkorra. ·7 eguneko metatutako Intzidentzia-tasen bilakaera
Neurrien modulazioa			
Jarduera-eremuak	1. maila	2. maila	3. maila
1. Jarduera eta establezimenduak ixteko gehieneko orduategia	<ul style="list-style-type: none"> ·01:00-03:00etatik 06:00-08:00etara. ·Murrizketa desaktibatzea baloratzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ·00:00-02:00etatik 06:00-09:00etara. 	<ul style="list-style-type: none"> ·22:00-01:00etatik 06:00-09:00etara.
2. Jarduera sektorialen murrizketak barne-espazioetan	<ul style="list-style-type: none"> ·Itxita dauden jardueren irekiera baloratzea. ·Barnealdeetako sektore-jardueren funtzionamenduari aplikatu dakizkiokeen mugak malgutzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ·Jardueren itxiera balioestea, interakzio sozial bizia eta etengabea eta pertsonen konkurrentzia handia izanik. ·Barnealdeetako jarduera sektorialen funtzionamenduari aplikatu beharreko mugak. 	<ul style="list-style-type: none"> ·Jarduerak ixtea, interakzio sozial bizia eta etengabea eta pertsonen konkurrentzia handia izanik. ·Barnealdeetako jarduera sektorialen funtzionamendurako muga gehigarriak baloratzea.
3. Oro har, esparru eta establezimenduetarako edukieramugak (edukiera espezifikoa dutenak izan ezik)	<ul style="list-style-type: none"> ·% 75 (**) ·Edukiera-muga kentzea baloratzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ·% 60 	<ul style="list-style-type: none"> ·% 50
4. Gizarte-interakzio handia duten establezimenduen eta lokalen barneko edukiera-muga espezifikoak	<ul style="list-style-type: none"> ·% 50-70 ·Edukiera-muga kentzea baloratzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ·% 50 	<ul style="list-style-type: none"> ·% 30-40

Jarduera-eremuak	Neurrien modulazioa		
	1 . maila	2 . maila	3 . maila
5. Gizarte-, kultura- edo kirol-ekitaldietako publikoaren maximoak	(**) -1.600 pertsona arteko edukiera duten esparruetan: gehienez 800; kanpoan, 1.200. -1.600 eta 5.000 pertsona arteko esparruetan, gehienez 1.000 pertsona; eta 1.400 kanpoan. -5.000 lagunetik gorako edukiera duten esparruetan, gehienez 600 pertsona; eta 800 kanpoan. -Aire zabaleko ekitaldietan, jarraitu Osasun Publikoko jarraibideei. -Murrizketen modulazioa edo ezabatzea bilakaeraren arabera baloratzea.	(**) -1.600 pertsona arteko edukiera duten esparruetan: gehienez 600; kanpoaldean, 800. -1.600 eta 5.000 pertsona arteko esparruetan, gehienez 800 pertsona; eta 1.200 kanpoan. -5.000 lagunetik gorako edukiera duten esparruetan, gehienez 600 pertsona; eta 800 kanpoan. -Aire zabaleko ekitaldietan, Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritzak jendearen presentziarako ezarritako jarraibideak betetzea.	-1.600 pertsona arteko edukiera duten esparruetan: 400 gehienez; kanpoaldean, 600 pertsona gehienez. -1.600 eta 5.000 pertsona arteko esparruetan, gehienez 600 pertsona; eta 800 kanpoan. -5.000 lagunetik gorako edukiera duten esparruetan, gehienez 600 pertsona; eta 800 kanpoan. -Aire zabaleko ekitaldietan, jarraitu Osasun Publikoko jarraibideei. -Kirol-ekitaldietan jendea debekatzea baloratzea.
6. Jarduerak egituratzeko mugak, pertsonak taldekatzeko arriskuaren arabera	-10 pertsona edo gehiago. -Muga hori ezabatzeko aukera baloratzea.	-6-10 pertsona.	-4-6 pertsona.
7. Arautu gabeko jardueretarako mugak: akademiak, ikastaroak, mintegiak, etab.	-Pertsonen arteko distantzia 25 pertsonakoa izango da, gehienez ere.	-Murrizketa gehigarriak baloratzea.	-Murrizketa gehigarriak baloratzea.
8. Ahots-musika, dantza edo beste kultura-jarduera kolektibo batzuetako jarduerak mugatzea	-Nahitaezkoa da prebentzio-protokoloa izatea, Osasun Publikoaren Zuzendaritzak emandako jarraibide orokorrak betetzen direla bermatzeko.	-Protokoloan ezarritakoez gain, murrizketa gehigarriak baloratzea.	-Protokoloan ezarritakoez gain, murrizketa gehigarriak baloratzea.
9. Kirol-jarduerak	-Baimenduta, barnealdean kasuan maila honetan aplikagarriak diren edukiera eta taldekatzeen mugekin. -Murrizketak ezabatzeko aukera baloratzea.	-Baimenduta, barnealdean kasuan maila honetan aplikagarriak diren edukiera eta taldekatzeen mugekin.	-Barneko eta kanpoko kirol-jardueren eremuen araberako murrizketa espezifikoak baloratzea.
10. Beste jarduera sektorial espezifiko batzuk, barnekoak nahiz aire zabalekoak	-Oro har, espezifikotasuna edo berezitasuna dela-eta eskatzen duen edozein jarduera garatzeko, prebentzio-neurrien protokolo bat izan behar da, Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritzaren gidalerroen dokumentuekin terrokatuta.		

(*) Bilakaera epidemiologikoak gora egiten badu I. estadioan eta haren hiru alerta-mailetan, COVID-19 pandemia kudeatzeko neurriei buruzko Legeak II. eta III. estadiotarako aurreikusten dituen aurreikuspenak aplikatu behar dira irateke, aurreko Bizi Berri Planak IV. eta V. agertokiarako aurrekusi zituenekin bat datozenak.

(**) Hainbat ekitalditan, edukiera-mugak modu espezifikoan ezar daitezke, baldin eta Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritzak onartutako prebentzio-neurrien protokoloa ezartzen bada.

Eranskinak

1. eranskina.

LABIren Aholku Batzordearen bileren zerrenda

2. eranskina.

Bizi Berri Planaren balantzea, aurreko edizioetan

1. eranskina. LABiren Aholku Batzordearen bileren zerrenda

I. Lehenengo olatua

LABIREN BILERAK	14 EGUNEKO IN-TZIDENTZIA TASA METATUA	DEKRETUA / AGINDUA	HARTUTAKO NEURRI NAGUSIAK
2020/03/14 LABI	23,59	·AGINDUA, martxoaren 13koa, Osasun Sailburuarena ·AGINDUA, martxoaren 13koa, Osasun Sailburuarena	·Euskadiko Babes Zibileko Plana aktibatzea, Larrialdiei Aurre egiteko Bidea (LABI), COVID-19aren hedapenak eragindako alerta epidemiologikoari aurre egiteko. ·Garbiketa areagotzea garraio publikoan eta igarobideetan edo egonaldieta. ·Kirol-ekitaldi profesionalak eta ez-profesionalak ateak itxita egitea. ·Ere mu itxietan egiten diren eta 500 pertsona baino gehiago inplikatu dituzten jarduera kolektiboak etetea. ·Prestakuntza-jarduera presentziala etetea maila guztietako prestakuntza eta irakaskuntza (unibertsitateko barne) ematen duten erakunde publiko edo pribatu guztietan. ·Adinekoentzako eguneko zentroak ixtea. ·Egoitza-zentroetan adineko pertsonentzako bisitak kentzea. ·Museoetan, ostalaritzan, kirol-jardueren zentroetan, joko-lokaletan, txokoetan edo kultu-zentroan edozein jarduera egiteari uztea.
2020/03/20 LABI	67,78	·AGINDUA, martxoaren 14koa, Osasun Sailburuarena	·LABIK hiru jarduera-ardatzen errefortzua aztertzen du: ·Eskura dagoen informazioa eta une bakoitzeko lehentasunak partekatzea. ·Gizarte-arretako programak eta politikak koordinatzea. ·Neurri ekonomiko guztiak aktibatzea.
2020/03/27 LABI	198,39		·LABIK bost lehentasun ezartzen ditu: ·Osasun-erantzuna, osasun publikoa zaintzeko eta krisi hau gainditzeko. ·Behar handiena duten pertsonen eta familien laguntzeko erantzun soziala. ·Enpresei laguntzeko eta enplegua babesteko erantzun ekonomikoa. ·Gizarte-erantzun garrantzitsua eta leialtasunez informatzeko erantzun komunikatiboa. ·Lankidetzako erantzuna, garrantzitsua ez den energia bakar bat ez alferrik galtzeko.
2020/04/03 LABI	293,49	·AGINDUA, apirilaren 6koa, Osasun Sailburuarena	·EAE n elikagai eta nekazaritzako eta abeltzaintzako produktuak zuzenean saltzen dituzten merkatu eta azoka tradizionalak aldi baterako etetea.
2020/04/08 LABI	277,90		·LABIK gero Bizi Berri Plana izango denaren lan- eta prestatze-prozesuari ekiten dio.

2020/04/17 LABI	159,38		<p>-LABIK deskonpresio sozial eta ekonomikoko neurri hauek prestatzea erabakitzen du:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Adingabeak eta behar bereziak dituzten kolektiboak kalera irten ahal izatea. Betiere denbora-baldintza mugatuetan, urruntze fisikoan eta ez taldekatzean. -Saltokien eta negozio txikien irekiera mugatua eta mailakatua prestatzea, segurtasun-neurri zorrotzekin eta urruntze fisikoarekin. -Jarduera fisikoa banaka egiteko baimena ematea, denbora mugatzeko baldintzetan, eta zorrotz debekatzea pertsonak elkartzea. -Hezkuntzaren eremurako protokolo espezifiko bat ezartzea, hezkuntza-komunitatearekin kontrastatu ondoren. -Administrazio publikoan bertan pixkanaka normaltasunera itzultzea antolatzea.
2020/04/29 LABI	69,96		<p>-LABIK Bizi Berri Planaren lehen zirraborra aztertu du.</p>
2020/05/07 LABI	41,73		<p>-LABIK 1. fasera igarotzeko proposamenak definitzen ditu Espainiako Gobernuaren deseskaladako planean:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lurraldeen arteko mugikortasuna, mugakide diren eta ohiko igarobidea duten udalerrien eta ohiko jarduera sozioekonomikoen artean. -DBHko 4. mailako ikasleen, Batxilergoko lehen eta bigarren mailako eta Lanbide Heziketako ikasleen hezkuntza-jarduera presentziala. -Etxebizitzako birgaitze-obrei berrekitea. -Komertzio txikia irekitzea, banakako arretarekin, bizi den udalerrian, denbora mugatu baterako eta maskarak erabiltuta. -% 100eko maiztasun-igoera garraio publikoan. % 60ko edukiera, puntako orduetan malgututa, batez ere trenbide-ahalmen handian. Maskara nahitaez erabili behar da. -Irekiera mugatua eta murrizketak ostalaritzan. Establezimenduan jasotzea eta etxean entregatzea. -Langileen % 33 sartzea goizeko eta arratsaldeko txandetan eremu judizialean.
2020/05/14 LABI	25,50	<p>-AGINDUA, maiatzaren 14koa, Osasun Sailburuarena</p> <p>-9/2020 DEKRETUA, maiatzaren 15ekoa, Lehendakariarena</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Lehendakariari eskatzea Larrialdiei Aurregiteko Bidea (LABI) Euskadiko Babes Zibileko Plana modulatzeko eta osasun-zaintzaren fasera egokitzeko. -Lurralde Historikoaren barruan mugitzea baimentzen da. -Lurralde Historikoaren barruan jarduera fisikoa eta kirol-jarduera egitea baimentzen da.
2020/05/18 LABI	18,23		<ul style="list-style-type: none"> -Euskadiko Babes Zibileko Plana, Larrialdiei Aurre egiteko Bidea (LABI), desegitea, baina Aholkularitza Batzorde Zientifikoa aktibo mantentzea «zaintza sanitarioko» fase berri honetarako.

II. Bigarren Olatua 2020an

LABIREN BILERAK	14 EGUNEKO IN-TZIDENTZIA TASA METATUA	DEKRETUA / AGINDUA	HARTUTAKO NEURRI NAGUSIAK
2020/08/18 LABI	257,63	·AGINDUA, abuztuaren 19koa, Osasun Sailburuarena	<ul style="list-style-type: none"> ·%75eko edukiera kultu-lekuetan. ·Ostalaritza: hamar lagun mahai bakoitzeko eta gehienez 60 barnealdeetan. 01:00etan ixtea. ·%60ko edukiera kirol-ekitaldietan. ·Gaueko aisialdia ixtea. ·Gazteentzako lonjak ixtea. ·%60ko edukiera joko- eta apustu-establezimenduetan.
2020/08/28 LABI	365,91		·Ikasturte hasierarako neurri nagusiak Euskadin.
2020/10/02 LABI	263,76		·Bizi Berri II Planaren aurkezpena.
2020/10/17 LABI	322,09		<ul style="list-style-type: none"> ·Gehienerako taldeak 10 lagunetik 6ra murriztu dira. ·Edukierak %50era murriztea jarduera-eremu guztietan: ostalaritzan (terrazak izan ezik), kultura-ekitaldietan, erlijio-ekitaldietan... ·Ekitaldietara joateko mugei dagokienez, gehienez 400 pertsona joan ahal izango dira, eta 600 kanpoan. ·Ostalaritza ixteko ordutegi-muga 24:00etara aurreratzen da. Debebatuta dago txoko eta elkarteetan jardutea. ·Parkeak, lorategiak eta haur-parkeak ixteko ordutegia 23:00etan ezartzen da. ·Federatu gabeko kirol-lehiaketak bertan behera geratzen dira.
2020/10/22 LABI	416,05	<ul style="list-style-type: none"> ·AGINDUA, urriaren 22koa, Osasun Sailburuarena 	<ul style="list-style-type: none"> ·Bizikidetzaren egonkorreko taldeetarako kanpoko gizarite-topaketak mugak. ·Taldekako edozein kirol-jardueraren etetea. ·Debebatuta dago 21:00etatik 06:00etara haur-parkeak, parke publikoak eta plazak erabiltzea. ·Debebatuta dago 21:00etatik 06:00etara alkohola saltzea. ·Merkataritza- eta ostalaritza-establezimenduetan ixteko gehienezko ordua 21:00etan ezartzen da. ·Ostalaritza-establezimenduetan barran kontsumitzea debebatuta dago.
		<ul style="list-style-type: none"> ·AGINDUA, urriaren 22koa, Osasun Sailburuarena 	<ul style="list-style-type: none"> ·% 50eko aforoa kultu-aretoetan. ·Ostalaritza: % 50eko edukiera barnealdean, gehienez 6 pertsona mahai bakoitzeko eta beti eserita kontsumitzea. Ixteko ordua 00:00etan ezartzen da. ·Debebatuta dago txoko eta elkarte gastronomikoetan edozein jardueraren egitea. ·Kirola: 6ko talde gorenak. Kirol-lehiaketa eta -ekitaldietan, %50eko edukiera, gehienez 400 pertsona barruan eta 600 kanpoan. ·Joko- eta apustu-eremuetan 00:00etan itxiko dira.

2020/10/26 LABI	547,47	36/2020 DEKRETUA, 2020ko urriaren 26koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Gaueko mugigarritasuna 23:00etatik 06:00etara. ·EAEn udal-konfinamendua eta konfinamendu perimetrala. ·Baimendutako gehieneko taldeak 6 pertsonetakoak. ·Gaueko mugigarritasuna 22:00etatik 06:00etara. ·Lanpostuetan maskara nahitaez erabili behar da. ·Merkataritzako establezimendu eta lokal guztiak 21:00etan ixtea. ·% 35eko edukiera murriztea kultu-aretoetan. ·Ostalaritzako, jatetxeetako, txoko eta elkarte gastronomikoetako eta joko- eta apustu-establezimenduetako erabateko itxiera. ·Musika-ahotsezko edo dantza-izaerako entsegu eta emanaldi kolektibo ez-profesionalak bertan behera uztea, araututako prestakuntza izan ezik. ·Taldekako edozein kirol-jarduera bertan behera uzten du, bai entrenamenduan bai lehiaketan, maila profesionalean eta erdi-profesionalean izan ezik.
2020/11/05 LABI	789,25	·38/2020 DEKRETUA, 2020ko azaroaren 6koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Luzatu egiten dira 36/2020 eta 38/2020 Dekretuetan onartutako neurriak.
2020/11/19 LABI	753,60	·39/2020 DEKRETUA, 2020ko azaroaren 20koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Gehienez % 60ko edukiera 150m² baino gehiagoko merkataritza-lokaletan; eta % 75ekoa 150m² arteko merkataritza-lokaletan.
2020/11/30 LABI	443,51	·42/2020 DEKRETUA, 2020ko abenduaren 1koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Gaueko mugako orduategia abenduaren 24tik 25era bitarteko gauetan eta abenduaren 31tik urtarrilaren 1era arte zabaltzen da. ·Udal-konfinamendua kendu egiten da. ·Abenduaren 23tik 26ra eta urtarrilaren 30etik 2ra bitartean, EAera sartzeko edo handik irteteko joan-etorriak egin ahal izango dira. ·Abenduaren 24, 25 eta 31n eta urtarrilaren 1ean, 10 pertsonara zabaltzen da gehieneko pertsona-taldea. ·Ostalaritza publikoari berrituzen zaio. Ixteko gehienezko orduategia 20:00etan ezartzen da.
2020/12/09 LABI	317,23	·44/2020 DEKRETUA, 2020ko abenduaren 10koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Gaueko mugigarritasun-muga abenduaren 24tik 25era eta abenduaren 31tik urtarrilaren 1era bitarteko gauetan 00:30etara aurreratzen da. ·Urtearen amaieran, abenduaren 31n eta urtarrilaren 1ean soilik murriztuko da EAera sartzeko edo handik irteteko joan-etorrietarako egunen tartea. ·Abenduaren 24an eta 25ean, 10 pertsonako gehieneko taldeak. Urtarrilaren 31n eta 1ean eta 6an, 6 pertsonakoak. ·Abenduaren 24, 25 eta 31n eta urtarrilaren 1, 5 eta 6an merkataritza- eta ostalaritza-establezimenduak 18:00etan itxi beharko dira. Abenduaren 25ean eta urtarrilaren 1ean eta 6an ezin izango dira ireki 09:00ak arte. ·Debekatuta dago bezero berriak kanpinetan onartzea abenduaren 30etik urtarrilaren 2ra bitartean. ·Debekatuta dago abenduaren 31n, urtarrilaren 1ean, 5ean eta 6an kotillioiak edo oturuntzak egitea.
2020/12/22 LABI	282,77	·47/2020 DEKRETUA, 2020ko abenduaren 22koa, Lehendakariarena	

III. Bigarren olatua 2021ean

LABIREN BILERAK	14 EGUNEKO INTZIDENTZIA TASA METATUA	DEKRETUA / AGINDUA	HARTUTAKO NEURRI NAGUSIAK
2021/01/11 LABI	305,40	-1/2021 DEKRETUA, urtarrilaren 12koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> · Bizilekua dagoen Lurralde Historikoaren itxiera perimetrala. · Udal mailako itxiera perimetrala 500/100.000 I.T.M.rekin. · Dantza-entsegu ez-profesionalak berrituz abiaraztea. · Eskola-kiroleko entrenamendua berrabiaraztea <500/100.000 I.T.M. duten udalerrietan. · Lehiaketa federatuari berriz ekitea. · Joko- eta apustu-lokalak berrituz irekitzea, ostalaritza murrizteko baldintza berberetan.
2021/01/22 LABI	507,48	-4/2021 DEKRETUA, urtarrilaren 22koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> · Euskadiko udalerrit guztien itxiera perimetrala. · Gehienez ere 4 pertsonetara mugatzea taldeak. Ostalaritzako mahai bakoitzeko gehieneko pertsona-kopuruari ere aplikatzen zaio muga hori. · Barruko instalazioetan egiten den kirolean maskara erabili beharra.
LABI 2021/02/12	536,48	-7/2021 DEKRETUA, otsailaren 12koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> · Mugakide den udalerrirako mugikortasuna gaitzen da. · Udalerritik irten eta sartu daiteke entrenamendu eta lehiaketa profesional eta erdi-profesionalerako. · 500/100.000 biztanleko behararako tasak dituzten udalerrien artean kirol-jarduera egiteko mugikortasuna baimenduta dagoen kasuak definitzen dira.
LABI 2021/03/05	225,03	-13/2021 DEKRETUA, martxoaren 6koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> · Udal mailako itxiera perimetrala kendu da. · Haurtzako eta gazteentzako hezkuntza-aisialdiko jardueren garapena arautzen da, eta zeharkako irizpide bat ezartzen da sei pertsonako talde egonkorren bidez jarduteko, eremu horretako mota guztietako jardueretarako.
LABI 2021/03/26	253,76	-16/2021 DEKRETUA, martxoaren 27koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> · Udal mailako itxiera perimetrala aktibatzen da 100.000 biztanleko 400 baino gehiagoko intzidentzia-tasa duten herrietan. Irizpide bera aplikatzen da lurralde historiko batean tasa bera gaitzen bada. · 2021eko martxoaren 26tik apirilaren 9ra bitarteko egunetan, espazio pribatuetan elkarrekin bizi direnak baino ezingo dira egon. · 100.000 biztanleko 400 edo gehiagoko intzidentzia-tasa metatua duten udalerrietan, ostalaritzaren barruko egonaldiak eta ordutegiak mugatzeko neurriak ezartzen dira, bai eta barruko eremuetan egiten den kirol-jarduera oro mugatzeko neurriak ere –talde profesionalen eta federatuen entrenamenduei eta lehiaketei eragiten diena izan ezik– ezin izango baitute 4 pertsonako taldea gaitu. Era berean, aldagelak eta dutxak itxi egingo dira kirol-instalazio mota guztietan, igerilekuetan izan ezik. · Joko-lokalen tratamendua ostalaritzakoarekin berdintzen da intzidentzia-tasa 400 baino handiagoa duten herrietan.

LABI 2021/05/07	462,65	-23/2021 DEKRETUA, maiatzaren 7koa, Lehen- dakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Alarma-egoera amaitu da. EAEko Justizia Auzitegi Nagusiaren autoaren bidez, hainbat neurri indargabetzen dira, hala nola itxiera perimetralak, «Etzeratze-agindua» edo pertsonen taldekatzea mugatzea. ·Merkataritza-, kultura- edo gizarte-jarduera oro bertan behera uzteko ordutegia 22:00etan finkatzen da. ·Ezkontza-zeremoniak, jaunartzeak, bataioak eta antzeko ospakizunak arautzen dira. ·Osasun Publikoaren jarraibideen araberako protokoloak eskatu beharko dira, hainbat gizarte- eta kultura-jarduera egiteko. ·Udako jarduerak arautzen dira, hala nola hondartzak, igerilekuak, kirol-lehiaketak eta aisialdiko jarduerak.
LABI 2021/05/31	208,48	-26/2021 DEKRETUA, maiatzaren 31koa, Lehen- hendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Merkataritza-, gizarte- eta kultura-jarduera guztietarako itxiera-ordutegia 24:00ak arte luzatzen da. ·Haurrentzako eta gazteentzako hezkuntza-aisialdiko jarduerak antolatzen diren talde egonkorretako pertsonen gehieneko kopurua 10 pertsonakoa da. ·Kendu egin dira aire zabalean taldean kirola egiteko pertsonen mugak.
LABI 2021/06/18	125,47	-30/2021 DEKRETUA, ekainaren 18koa, Lehen- dakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Merkataritza-, gizarte- eta kultura-jarduera guztiak ixteko azken ordua 02:00ak arte luzatzen da. ·Ostalaritzan, ordutegia luzatzeaz gain, mahai bakoitzeko pertsona-kopurua ere handitu da. ·Jardueretan baimendutako gehieneko edukiera %60koa da. ·Baimendutako maximoak esparruen edukieraren arabera mailakatzen dira, eta maximoak kultura- eta kirol-ekitaldien artean berdintzen dira, jendeak kirol-ekitaldietara joateko aukera baitu. ·Txokoak eta elkarte gastronomikoak ostalaritzaren antzeko baldintzetan ireki daitezke.

2. eranskina. Bizi Berri Planaren aurreko edizioen balantzea

1. Bizi Berri II Planean ezarritako helburuen ebaluazioa

Ebaluatzeko, Bizi Berri II Planaren helburuen atala bi multzotan egituratu behar da. Lehenik eta behin, 2020ko urritik 2021eko otsailera bitarteko denboralearen esparruan ebaluatu beharreko helburuak, hau da, Bizi Berri II Planaren indarraldian. Bigarrenik, epe ertainera proiektatzen diren helburuak, pandemia gainditzeko denbora-muga zabalenean, baita pandemia ostekoan ere.

Laburbilduz, nabarmendu behar da Bizi Berri II Planak funtsezko bi helburu lortzen lagundu duela; baina funtsezkoak: batetik, konfinamendura itzultzea, eskolak ixtea, osasun-kolapsoa eta koma ekonomikoa saihestea; eta, bestetik, erreferentzia-panel bat finkatzea, euskal erakundeei aukera eman diena erantzunak pandemiaren bilakaerara eta haren kontingentzietara egokitzeko. Esparru erabilgarria eta eskuragarria izan da gizarteari eta komunikabideei informazioa emateko.

Laburbilduz, honako taula honetan jasotzen da helburu horien ebaluazioa:

2. koadroa. Bizi Berri II Planean ezarritako helburuen ebaluazioa

Bizi Berri II aldiko oinarrizko helburuak	
·Birusaren transmisioa mugatzea, konfinamendura itzultzea, osasun-kolapsoa, koma ekonomikoa eta gizarte-arrailak areagotzea saihestea.	-Horixe izan zen Bizi Berri II Planaren lehen helburua. 2020ko urritik 2021eko otsailera bitarteko balantzeak aukera ematen du betetzen dela berresteko.
·Pandemiaren bilakaeraren aurrean birusarekin bizikidetzatza jasagarria izateko aurreikuspenez eta alde aurretik jardutea ahalbidetuko duen jarduera-esparrua finkatzea.	-Bizi Berri II Planak erreferentzia-panel bat eskaini du, jarduera-esparru orokor bat ezartzen duena, agertoki eta adierazleen arabera antolatutako neurri-multzo batekin.
·Euskal erakundeei pandemiaren bilakaerari, gertakizunei eta ezustekoei emandako erantzunak arin egokitzeko aukera emango dieten tresnak izatea.	·Bizi Berri II Planaren panelak eta LABIren Aholku Batzordearen eta Batzorde Teknikoaren funtzionamendu koordinatuak aukera eman diete euskal erakundeei aurreikuspenez eta koordinazioz jarduteko.

Epe ertainerako helburuak	Ebaluazioa
·Osasuna, hezkuntza eta zerbitzu publikoak indartzea, ekonomia eta enplegua berreskuratzea, gure gizartearen berreraikuntza emozionala, eta elkartasuna eta gizarte-kohesioa sustatzea.	·Bizi Berri II Plana bat etorri da helburu horrekin, eta hura indartzen laguntzen saiatu da.
·Gizarte-pedagogia indartzea, emaitzen neurketarekin erantzun komunitarioaren konpromisoa pertsonalizatzeko beharrari dagokionez.	·Bizi Berri II helburu horrekin lerrokatuta egon da. LABIren mezuak eta komunikazioa pedagogia hori indartzen saiatu dira.
·Gure gizarteak emozioak berreskuratzeke eta gizartea, ekonomia eta enplegua berreraikitzeke duen erresilientzia-gaitasuna sustatzea.	·Bizi Berri II helburu horrekin lerrokatuta egon da. LABI euskal erakundeen arteko lankidetzaren ardatz nagusia izan da.

2. Irakaspenak

2.1. Lehen olatuaren ikaskuntzak

Urria eta azaroa arteko tontorra ez zen izan udaberriko lehen olatuaren berdina, eta, ziurrenik, bigarren olatuaren hirugarren tontor epidemikoa aurrekoen modu ezberdinean agertuko da. Hain zuzen ere, hori dela eta, dokumentu hau aldian-aldian eguneratzea aurreikusten da. Bizi Berri II Planak 2020ko martxotik irailera arte pandemiaren kudeaketaren esperientzian ikasitako irakaspen nagusietako batzuk azaldu zituen.

Lehen etapa hartatik ateratako ikaskuntzak bigarren olatuko esperientzian ere egiaztatutzat jo daitezke. Bizi izandako guztiaren balantzeak erakusten digu zerk laguntzen digun birusaren hedapenari eusten eta hura murrizten, eta zerk egiten digun kalte eta zerk laguntzen duen birusaren hedapena areagotzen. Hurrengo koadroan, ikasgai haiek modu sintetikoan erreproduzitzen dira berriro. (Atal honen bertsiorik luzeena Bizi Berri II Planean kontsulta daiteke, 16-25 orrialdeetan)

3. koadroa. Lehen olatuaren ikaskuntzen laburpena

Laguntzen gaituena	Kalte egiten diguna
·Osasun-informazioaren gaitasuna, testak eta baheketak egitea, kutsadurak eta kontaktuak arakatzea, isolamenduak eta berrogeialdiak.	·Mugikortasuna eta pertsona desberdinekin etengabeko harremana izatea, baita ezezagunekin ere.
·Familia-, gizarte-, hezkuntza- eta lan-burbuilak ezartzea.	·Neurriak erlaxatzea gaueko aisialdian, botiletan eta "jairik ez" egunetan.
·Maskara, pertsonen arteko distantzia eta higiea erabiltzea.	·Neurriak erlaxatzea taberna, kafetegi, terraza eta jatetxeetan.
·Elkartu daitezkeen pertsonen kopuruak mugatzea.	·Familien eta lagun bileretan neurriak erlaxatzea.
·Segurtasun- eta koordinazio-neurriak babestea sektore eta eremu guztietan.	·Gehiegizko konfiantza eta arrisku-testuinguruei buruzko kontzientziarik eza, baita koordinaziorik eza ere.
·Edukiera mugatzea, lokalak aireztatzea eta aire zabaleko jarduerak egitea.	·Gune itxi, gaizki aireztatu eta/edo jendetsuetan edozein jarduera garatzea.
·Baldintzarik gabeko etxebizitzak dituzten pertsonen berrogeialdiarako hotelak jartzea.	·Bizigarritasun-baldintza prekarioetan edo pilaketan biziitzea.

2.2. Bigarren olatuaren ikaskuntzak eta orain arteko ondorioak

2.2.1. Ikaskuntza orokorrak

I. Herrialde batek ere ez du formula magikorik. Guztiok ikasten dugu guztiengandik

Txina eta uharteetako lurralde batzuk izan ezik, herrialde edo eskualde batek ez du lortu bere 14 egunetako intzidentzia-tasa modu egonkorrean mantentzea 100.000 biztanleko 60tik behera. Alde horretatik, ez dago bereiziki eraginkorra den eta gure herrialdean aplikazio mimetiko izan dezakeen eredurik. Ez dago formula magikorik. Jardunbide egokiak eta esperientzia positiboak daude, eta egiaztatu bezain laster aplikatzen saiatzen dira. Denok ikasten dugu guztiengandik.

II. Urritik, bilakaera larria izan da Euskadin, baina inguruko batez bestekoak baino ez hain zifra negatiboekin

Bizi Berri II Plana indarrean egon den lau hilabeteetan, Euskadik bilakaera epidemiologikoari buruzko datuak ez dira izan Europako autonomia-erkidegoetako eta

herrialdeetako batez bestekoak bezain altuak. Egiaztapen horrek ez du larritasuna kentzen, baina kontuan hartu beharreko testuinguru-datua da Bizi Berri II Plana ebaluatzerakoan.

III. Asko da dakiguna eta asko da ez dakiguna

Asko da birus honi eta bere portaerei buruz ikasi duguna. Horri esker, erreplika epidemiologiko berriek aurreko boladetako datuak ez okertzea lortzen ari gara. Hala ere, irmotasunez bezain umiltasunez esan behar da zientziak oraindik asko aurkitu behar duela birusaren portaeren aurreikuspenari buruz, joera epidemiologikoaren bat-bateko aldaketen kausa-efektu erlazioei buruz, edo, aldi berean, eskualde batean joera azkar igotzeko faktoreei dagokienez, hurbileko beste batean beherantz jarraitzen duen bitartean.

IV. Datozen hilabeteetan ziurgabetasuna kudeatu eta bi hipotesi hartu behar ditugu kontuan

12 hilabete hauetako esperientzia ikusita, badakigu ziurgabetasun handiko testuinguru batean mugitu behar dugula. Ez dugu behar bezain ziur jakingo hurrengo lau hilabeteetako bilakaera. Prest egon behar dugu, beraz, gutxienez bilakaera epidemiokoaren bi hipotesiri aurre egiteko:

-Lehen hipotesia: Lehen etapa batean, 14 egunetako intzidentzia-tasa metatuetan beherantz egonkortzea lortzen dugu, 100.000 biztanleko 300 baino gutxiagora, txertaketak aurrera egiten duen aldi berean.

-Bigarren hipotesia: datozen lau hilabeteetan, birusaren aldaera berriek eragindako kutsagarritasunak eta larritasunak intzidentzia-tasa 100.000 biztanleko 400-500etik gora jartzen du, goranzko joerarekin.

2.2.2. Ikaskuntza espezifikoa

Balantze batetik ikaskuntzak ateratzeko metodo egoki bat bi galdera planteatzea da: urriaren 2an berriz kokatzerik bagenu, Bizi Berri II Plana aurkeztu zen unean, zer egingo genuke desberdin? Eta zer errepikatuko genuke berrir? Hau da hurrengo bi ataletako hausnarketa:

Datozen hilabeteetara proiektatutako ondorioak

V. Deseskaltzeak tartekatzea eta murrizketak doitzea mugikortasun handiko eta interakzio sozialeko aldietan

Intzidentzia-kurben bilakaerari eta joerei buruzko esperientziaren eta kutsagarritasun-aldiei buruzko ezagutzaren ondorioz, deseskalatze-prozesuak

espazioratu behar dira, datuek hobekuntzak izaten dituztenean, hobekuntza horiek sendotzeko. Horrez gain, udako oporraldiko, jai-zubietako, abenduko erosketa-aldi gorenetakoa edo Gabonetako bilkuretako esperientziak agerian uzten dute mugikortasun handiko eta interakzio sozialeko testuinguruak arriskutsuak direla. Hala ere, baieztapen horretan zehatzagoa izan behar da orokortzearen bidegabekeria ez erortzeko. Herritar gehienek zorrotz betetzen dituzte prebentzio-neurriak. Arazoa portaera minoritarioek sortzen dute, eta horiek saihestea edo ez betetzea bilatzen dute. Jarrera horiek direla eta, zuhertasun erantsia eta murrizketak doitu beharra planteatzen da, mugikortasunerako eta interakzio sozialerako data egokien hurbiltasunari edo deseskalatze-prozesuei dagokienez.

VI. Bizi Berri II paneleko intzidentzia-parametroak eta adierazleak doitzea

Bizi Berri II Planak bost arrisku-maila zehaztu zituen. 1. agertokiak. «Tokiko transmisiorik gabe» (ITM 0/100.000) kurba epidemiologikoaren benetako bilakaeratik oso urrun geratu da. Martxoko, apirileko eta maiatzeko etxeko konfinamendu zorrotzaren ondorioak desagertzen direnetik, hau da, abuztuaren hasieratik, intzidentzia-tasa metatua ez da inoiz 200/100.0000 biztanlera jaitsi. Birus horren aurrean, etxeko konfinamendu zorrotzik gabe –azken aukeratzat jotzen da– edo txertoaren ondorioz taldearen immunitaterik gabe –hurrengo lau hilabeteetan espero ezin den helburua–, 1. agertokian zero intzidentziako tokiko transmisio-helburu bat kokatzea ez da probabilitate errealista. Beraz, egokitu egin beharko lirateke Bizi Berri III Planeko egoeretako intzidentzia-parametroak.

Bestalde, bai Batzorde Teknikoak bai LABIren Aholku Batzordeak lehentasunez erabili dute Bizi Berri II Planean ezarritako hiru adierazleetako bat: 100.000 biztanleko 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua. Gainerako adierazleak informazio osagarriaren izaera izan dute, eta bereziki interesgarria izan da epidemiaren bilakaera edo osasun-inpaktua aurreikusteko, bai jarraipenaren eta kontrolaren ikuspegitik, bai ospitale-eskariaren ikuspegitik. Beraz, bidezkoa litzateke errealitate hori Bizi Berri III Planean formalki araututako aurreikuspen batean islatzea.

VII. Bizi Berri II Planean aurreikusitako neurriak berrantolatzea

Bizi Berri II Planean aurreikusitako neurrien egituraketa oso baldintzatuta zegoen lehen olatuaren beheraldiaren ezagutzaren ondorioz. Bigarren olatuaren eta onartutako dekretuen esperientziari esker, aurreikuspenen panela eguneratu eta sinplifikatu daiteke, egungo egoerara egokitutako ho-

bekuntza-irizpideekin. Hau da, Bizi Berri II Planaren erreferentzia-panela optimizatu behar da, prebentzio-neurrien aurreikuspenari dagokionez.

Indartzen diren ondorioak

VIII. Helburu berberei eustea, orain anbizio-plus bat gehituz

Bizi Berri II Planaren balantzeak agerian uzten du ezarritako helburuak egokiak izan zirela eta, gainera, bete ahal izan direla. Birusaren mutazio berrien ziurgabetasunak eta mehatxuak eragiten duten aldagai negatiboa kontuan hartuta, egokia dirudi Bizi Berri III Planari begira helburu berak mantentzea. Hala ere, aldagai negatiboa dagoen bezala, txertoek dakarten aldagai positiboa ere kontuan hartu behar da. Horregatik, helburuei eustea eskakizun- eta anbizio-plus batekin osa daiteke.

IX. gaueko mugikortasuna mugatzeko ordutegia ahalik eta gehien aurreratzea

Hasieratik, LABIk gaueko mugikortasunaren muga ahalik eta zorrotzenez jartzearen alde egin du, «Etxeratze-agindua» izenez ezagutzen dena. Alarma-estatuaren dekretuaren esparruak 22:00etan ezartzen du muga hori. Adituen ustez, neurri hori bereziki eraginkorra da mugikortasunaren eta interakzio sozialaren arriskuak murrizteko. Euskadik muga hori gutxienez 20:00ak arte aurreratzea proposatu du. Muturreko egoeretan, 18:00etan konatzea etxeko konfinamendu hertsu baten alternatiba ere izan liteke. Horregatik, LABIren jarrera hori mantendu eta indartu egin behar da.

X. 500/100.000ko intzidentzia aparteko alarmaren adierazle gisa ezartzea

Lau hilabete horietan hartutako prebentzio-neurrien erregulazioak ezarri duenez, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 500/100.000 baino handiagoa bada, udalerrri batean alarma-seinalea da, eta aparteko neurri zorrotzak hartzera behartzen du. Neurri hori eraginkorra izaten ari da, bai pandemiaren erantzunak kudeatzeak eskatzen duen zorrotzasunaren ikuspegitik, bai erantzunkidetasunaren ikuspegitik. Bestalde, tasa hori gaitzen duten udalerrietan aplikatzen diren neurri murriztaileek, salbuespenezko kasu batzuetan izan ezik, joera-aldaketaren emaitzak lortzen dituzte 15 eta 25 egun arteko epean. Esperientziak neurri horri datozen lau hilabeteetan eustera gonbidatzen gaitu; baina kontuan hartu behar da Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren aipatutako Auto horrek dakarren zailtasuna.

Hamar ikaskuntza horiek estu-estu lotuta daude osasun-sistemaren konpromisoarekin, hau da, informatzeko eta testak egiteko gaitasuna mantentzean eta indartzean, bai eta kontaktuak eta kutsatzeak arakatzeko gaitasunean ere, isolamenduak eta berrogeialdiak gauzatzeko.

2.2.3. SARS-CoV-2 sistema pertsonatik pertsonara transmititzeari buruzko ebidentzia zientifikoak

Ebidentzia zientifiko metatuarekin, SARS-CoV-2ren transmisio-bide nagusia pertsona baten goiko eta beheko arnasbideetaraino gaixo batek igorritako arnasketa-tantak eta -aerosolak ukitzea eta arnastea da. Aerosolak arnasa hartu eta oso tamaina txikian ($< 2,5 \mu\text{m}$) hitz egitean igortzen diren tantak dira, airean zenbait ordura arte zintzilik gera daitezkeenak.

Sortutako aerosolen kontzentrazioa eta tamaina garatutako jardueraren arabera da, eta minimoa da arnasa lasai hartzean, eta gero eta handiagoa da ahapeka, ozen, oihu egitean, abestean, ez tul egitean eta jarduera fisiko biziak egitean. Tabakoaren eta zigarro elektronikoen kea botatzeak ere aerosolen emisioa areagotzen du.

Kutsatzea gerta daiteke, halaber, kutsatutako eskuen edo objektuen bidezko zeharkako kontaktuaren bidez, beste pertsona baten arnasbideetako mukosekin eta konjuntibarekin kontaktuan jar baitaitezke.

Birusaren transmisioa handiagoa da leku itxietan, gaizki aireztatutakoetan eta jendetsuetan; izan ere, aerosolak kontzentratzen dira eta esposizioa areagotzen da. Birusa transmititzeko joera handia dute pertsonen arteko kontaktu estu eta luzeak, espazio itxiak, aireztapen urria edo eskasa, pertsona askoren konkurrentzia eta maskara erabiltzearekin bateraezinak diren jarduerak, hala nola jatea eta edatea, eta ozen hitz egitea, kantatzea eta beste ahots-igorpen indartsu batzuk egitea sustatzen duten inguruabarrek.

Sintomarik gabeko birusa daramaten eta transmititzen duten pertsonen prebalentzia handia dela eta (birusa daramaten biztanleen % 40 eta % 50 artean), transmisioa nahi gabe gertatzen da kasu askotan, pertsona talde asko daudelako espazio itxietan, tamaina txikikoak eta gaizki aireztatuak.

“COVID-19 transmisioaren kontrolerako erantzun koordinatuko jarduerak” izenekoan (Lurralde arteko Kontseilua/Osasun Sistema Nazionala. 2020ko urriaren 22an eguneratua) zehazten dira arrisku handikotzat jotzen diren espazioak, gogoeta hauen arabera: beilatokiak, zeremoniak, zentro soziosa-

nitarioak, adinekoentzako jolas-zentroak, jatetxe- eta ostalaritza-establezimenduen barrualdeko eremuak, instalazioen eta kirol-zentroen barrualdeko eremuak, ikasle-egoitzak, bingo-aretoak eta jolas-jokoak bezalako establezimenduak, diskotekak eta gaueko aisialdirako lokalak.

Bizi Berri II Planaren ebaluazioaren hamar ondorioak dira ikaskuntza multzo hau. Beraz, Bizi Berri III Planaren orientazio espezifikoak definitzen duten premisak dira, eta Bizi Berri III Planaren agertokien, adierazleen eta prebentzio-neurrien panelari eskainitako dokumentuaren hurrengo atalean islatzen diren edukiei eta aldaketei gehitzen zaizkie.